

Vlaams
Parlement

vergadering **C145**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Innovatie en Wetenschapsbeleid

van 16 februari 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Matthias Diependaele aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het memorandum of understanding tussen Vlaanderen en de Fuel Cells and Hydrogen 2 Joint Undertaking in het kader van waterstoftechnologieën – 1135 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de impact van vrijstellingen van werklozen op het activeringsbeleid van VDAB – 1048 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over vrijgestelde werklozen – 1057 (2016-2017)	7
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de hervorming van het opleidingslandschap – 1132 (2016-2017)	13
VRAAG OM UITLEG van Koen Van den Heuvel aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de evaluaties van de strategische onderzoekscentra (SOC's) – 1127 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de nieuwe convenanten van de strategische onderzoekscentra (SOC's) imec en het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB) – 1166 (2016-2017)	17
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de moeizame invulling van vacatures in de sociale sector – 1144 (2016-2017)	23
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de controles op buitenlandse werknemers in het kader van arbeidsmigratie – 1159 (2016-2017)	29
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de mogelijke gevolgen van strengere Brusselse geluidsnormen voor vliegtuigen voor de tewerkstelling in en rond Zaventem – 1185 (2016-2017)	31

VRAAG OM UITLEG van Matthias Diependaele aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het memorandum of understanding tussen Vlaanderen en de Fuel Cells and Hydrogen 2 Joint Undertaking in het kader van waterstoftechnologieën – 1135 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Het is een thema dat absoluut mijn dada is. Ik ben dan ook blij dat ik u deze vraag mag stellen, minister, want ik wil peilen naar goed nieuws.

De 'Fuel Cells and Hydrogen 2 Joint Undertaking' (FCH JU) beheert een jaarlijks budget van 665 miljoen euro en besteedt dat aan zeer gerichte oproepen voor samenwerking tussen onderzoeksinstituten en industrie in het kader van waterstoftechnologieën. De Joint Undertaking (JU) heeft een vraag met betrekking tot ondertekening van een Memorandum of Understanding (MOU) aan vele Europese regio's en steden gericht, waaronder Vlaanderen. Op de ministerraad van 3 februari kreeg de ondertekening door Vlaanderen groen licht. Daarvoor zijn we heel blij.

De bedoeling van het MOU is een versterkte samenwerking tot stand te brengen tussen de JU en de regio's, zowel op het vlak van onderzoek en innovatie als op het vlak van implementatie. Daarom wordt een studie uitgeschreven waaraan Vlaanderen zal participeren. Vlaanderen speelt op het vlak van waterstof vandaag al een toonaangevende rol in Europa. Vooral in het kader van projecten binnen Interreg IV en V werd de laatste jaren veel gerealiseerd. Het ondertekenen van het MOU door Vlaanderen is dan ook een positieve stap om meer impact te hebben op de JU.

De JU wil concreet de noden en technologiebehoefte van de regio's in kaart brengen voor en ten behoeve van de industrie, die vervolgens hierop technologische oplossingen kan formuleren. De studie die daarvoor wordt opgestart, wordt ook door haar bekostigd. Ze houdt op zich geen financieel engagement in voor Vlaanderen, maar het zal ons wel toelaten om binnen de JU een grotere rol te spelen. Daarenboven kan het een aanzet zijn om een totaalvisie voor waterstof in Vlaanderen te ontwikkelen, in lijn met Europa en gebaseerd op maximale profilering en inzet van Vlaamse technologie en industrie.

Minister, wat behelst de studie precies? Ik had graag een beetje meer omkadering. Volgens welk tijdsplan zal ze verlopen en hoe zal Vlaanderen er precies aan deelnemen? Zullen we de studie aangrijpen om tot een visie ten aanzien van waterstof in Vlaanderen te komen? Hoe zal dat in de praktijk verlopen en welke finaliteit kan de studie hebben voor het waterstofverhaal in Vlaanderen? Op het World Economic Forum in Davos werd de Hydrogen Council opgericht, waarbij dertien multinationals gaan samenwerken om waterstoftechnologie wereldwijd te ondersteunen. Ze zouden daarvoor maar eventjes 10 miljard euro veil hebben. Voor mij persoonlijk is dat het bewijs dat ik niet de enige ben die erin gelooft, maar dat ook zeer veel ondernemingen er een pak geld in willen steken. De Hydrogen Council staat open voor samenwerking met overheids- en private partners. Zal Vlaanderen hier, eventueel via de JU, aansluiting zoeken om naar een internationale synergie te gaan op het vlak van waterstof?

Ik wil daarbij twee zaken onderstrepen. Eerst en vooral is er het feit dat waterstof steeds meer ondersteund wordt en dat er geloof in de technologie is. Ten tweede is er vooral het feit – daar reflecteert volgens mij de ratio die Vlaanderen aan de dag legt – dat de industrie hierin ondersteund wordt. Het wordt niet alleen getrokken vanuit onderzoeksinstituten maar de industrie gaat effectief mee aan boord, neemt zelf risico's en investeert geld. Dat lijkt me exact de ratio te zijn die wij vanuit Vlaanderen volgen. Vandaar deze vragen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Diependaele, ik ben blij dat u de vraag stelt omdat ik daardoor ons MOU wat beter kan duiden. De JU zal de inschrijving voor het uitvoeren van de studie 'Hydrogen regions/cities initiative coordination, including business cases, roadmaps, financing and awareness' via een open procedure publiceren in het eerste kwartaal van 2017. Het wordt dus een 'tender of public procurement'. Het zou hier gaan om een bedrag van 1,3 miljoen euro.

In januari is er een bevraging uitgestuurd naar alle regio's betrokken in het initiatief met de bedoeling om te polsen naar de concrete toepassingen waarnaar men op zoek is en waar de waterstoftechnologie een oplossing zou kunnen bieden. Deze bevraging had als doelstellingen om beter de studie te kunnen formuleren en het bestek nog meer concreet te publiceren. In de loop van maart 2017 zal de uitvoerder van de studie geselecteerd worden en kan men van start gaan. Dan komt het belangrijke: tijdens het uitvoeren van de studie zullen alle regio's die het MOU ondertekend hebben, de nodige input kunnen leveren rond de voor hen interessante toepassingen, dit met het oog op de ontwikkeling van businesscases. Zo zijn we bij wat u op het einde zei: de combinatie van onderzoekinstelling en bedrijven vind je hier duidelijk terug. U weet dat ook heel de clusterfilosofie daarop is gebaseerd.

In samenwerking met de industriële stakeholders, vertegenwoordigd door de Europese industriegroep Hydrogen Europe, wordt vervolgens een roadmap voor demonstratie, uitrol en verdere commercialisatie gedefinieerd voor de meest veelbelovende toepassingen. In 2018 zal de JU een financieringsschema voorstellen voor de implementatie van de roadmap.

Ik zal WaterstofNet vragen om voor Vlaanderen dat MOU verder in te vullen, waarbij zij in direct overleg treden met de overheden en de bedrijven en de nodige informatie verzamelen. WaterstofNet zal zo rechtstreeks kunnen meedenken en meewerken aan de industriële roadmap voor Europa, en dat vanuit onze Vlaamse prioriteiten en onze Vlaamse industriële sterkten.

Ik ben er zelf van overtuigd dat deze studie Vlaanderen meer inzicht zal geven in de rol van waterstoftechnologie en hoe die verder kan worden ontwikkeld in toepassingsgebieden die voor Vlaanderen cruciaal zijn met het oog op het realiseren van een lagekoolstofeconomie.

Als die technologieoplossingen dan tevens kunnen worden aangereikt door sterke Vlaamse industriële spelers, dan denk ik dat we echt van een win-winsituatie zullen kunnen spreken. We dragen dan bij aan de realisatie van onze klimaat- en energiedoelstellingen. Dat op zich is al een goede zaak. Als we dan terwijl onze Vlaamse innovatie, en dus ook onze Vlaamse economie, nog kunnen versterken, dan zijn we natuurlijk een stap verder.

De resultaten van die studie zullen ook kunnen worden gebruikt als leidraad voor het ontwikkelen van demonstratieprojecten binnen het innovatieve bedrijfsnetwerk Power to Gas. Ook voor de ontwikkeling van de Vlaamse toekomstvisie met betrekking tot energie kunnen de Europese perspectieven inzake waterstof worden geïmplementeerd. Ik hecht daarom echt veel belang aan de ondertekening van dat MOU tussen Vlaanderen en de Fuel Cells and Hydrogen 2 Joint Undertaking.

De Hydrogen Council waarover u sprak, is inderdaad een belangrijk internationaal initiatief voor de verdere ontwikkeling en commercialisatie van waterstoftechnologie. Zoals u zelf zei, is het vooral een signaal dat grote industriële spelers de lead nemen in de ontwikkeling van waterstoftechnologie. De meeste van die multinationals van de Hydrogen Council zijn tevens lid van Hydrogen Europe, de industriële pijler van de Fuel Cells and Hydrogen 2 Joint Undertaking waarover ik het net had. Ook WaterstofNet is daar lid van.

Daarenboven maken de Belgische vestigingen van de twee covoorzitters van de Hydrogen Council, Toyota en Air Liquide, ook deel uit van de Vlaamse waterstof-industriecluster en zijn ze ook lid van Power to Gas, beide gecoördineerd door WaterstofNet. De Vlaamse industriële spelers zijn dus goed geconnecteerd met het Europese en het internationale verhaal om die samenwerkingsopportunities te detecteren en maximaal te gebruiken.

Ik deel dus uw optimisme. We hebben ter zake gedaan wat moest gebeuren, namelijk daar instappen. Vandaag is er financieel niets extra, maar we kunnen daarvoor kansen creëren, en de interesse die er ook is bij die bedrijven die ook in Vlaanderen gevestigd zijn, moet ons kansen geven om een aantal extra zaken te doen met betrekking tot waterstof.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat dat inderdaad schitterend is. We mogen daar niet flauw over doen: er zal nooit een technologie zijn die het grote wondermiddel is. Ik meen echter wel dat we die technologieën zullen moeten vinden die ons voor heel wat zaken verder kunnen helpen. Ik ben ervan overtuigd dat waterstoftechnologie daar een van is. We hebben al heel wat steun gegeven aan WaterstofNet. Dat zijn de ideale mensen, die daar met passie mee bezig zijn. Nu zien we echter voor de eerste keer dat ter zake wereldwijd een heel grote beweging op gang komt en dat daar zeer veel geld tegenaan wordt gegooid. Dan is het belangrijk dat Vlaanderen mee op de eerste rij staat, mee aan het stuur zit, dat we internationaal wegen op dat beleid. Dat is absoluut de meerwaarde van dat MOU dat nu is ondertekend. Het is nog zonder financiering, maar het lijkt me goed dat we kunnen bekijken waar we met heel die groep naartoe gaan. In die zin kunnen we dat dus alleen maar ondersteunen. Ook volgt de industrie mooi in het kielzog van de overheid, of de overheid ondersteunt de industrie. Dat is een samenspel dat uiteindelijk leidt tot een mooie symfonie. Dat is dus een heel goede zaak.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ik dank de minister en collega Diependaele. Het is inderdaad zo dat er met betrekking tot waterstof een en ander beweegt, nogal veel zelfs. Het is een zeer innovatieve sector. Vlaanderen heeft zeker en vast al kennis en expertise op dat vlak. De haven van Antwerpen is een zeer sterke waterstofhub. Dan is het natuurlijk uitkijken naar verdere toepassingen.

Ik heb evenwel een aantal bezorgdheden. Telkens wanneer de overheid een bepaalde technologie als favoriet oormerkt en daar dan intens mee aan de slag gaat, dan kan dat voor een enorme boost zorgen, maar we moeten er ook over waken dat we innovatie op middellange termijn niet gaan fnuiken door dit in een bepaalde richting te sturen. Momenteel is Air Liquide de enorm dominante speler op die markt. Zij hebben slim geïnvesteerd in netwerkinfrastructuur, en daarmee controleren ze een groot stuk van de markt. We merken dat andere, kleinere spelers die ook in die markt actief willen worden, moeite ondervinden om te kunnen doorbreken, omdat Air Liquide de prijs van industrieel waterstof nogal volatiel beheerst, om op die manier zijn markt een beetje af te schermen. Als je in hun schoenen zou staan, dan is dat uiteraard logisch, maar als Vlaanderen innovatief beleid inzake waterstof wil stimuleren, dan moet het een open blik houden.

Een tweede bezorgdheid is de volgende. Waterstof is niet altijd hetzelfde. Je hebt waterstof dat uit gas wordt gewonnen, fossiel waterstof, en waterstof dat door elektrolyse, en dan uiteraard het liefst met hernieuwbare elektriciteit, kan worden gewonnen. Als we voortgaan en de innovatie richting waterstoftechnologie willen pushen, dan moeten we er dus wel over waken dat het duurzame waterstof is, die de grootste meerwaarde kan bieden.

Minister, wanneer u aan de slag gaat en mee instapt in dit heel mooie en goede project, zou er ook genoeg ruimte moeten zijn voor de expertise die de haven van Antwerpen heeft inzake synthetische moleculen, die ook aan bod komen in het waterstofgebeuren. Ik roep u dus op om zeker en vast ook de haven van Antwerpen, en zeker het havenbedrijf zelf, dat heel wat inhouse-expertise heeft, te betrekken en er mee over te waken dat ze in het speerpunt worden opgenomen, mocht dat nog niet het geval zijn.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega Diependaele, ik dank u voor de vraag. Minister, ik dank u voor uw antwoord. Dit is een interessant onderwerp. Waterstof is al heel lang de 'next big thing'. Er wordt al tientallen jaren gedroomd van een doorbraak van waterstoftechnologie en allicht hebben we er nog nooit zo dicht bij gestaan, getuige de initiatieven die zowel hier te lande als ook internationaal worden genomen. Het is dan ook heel positief dat de Vlaamse Regering zich daarin inschakelt.

Nu, we hebben een plan, 'Clean power for transport'. Daarbij is het de bedoeling om inzake mobiliteit een aantal stappen vooruit te zetten. We moeten allemaal vaststellen dat, ondanks het feit dat er een paar voorlopers en een paar goede initiatieven zijn, zowel met betrekking tot elektrische mobiliteit als met betrekking tot waterstof, we eigenlijk een gigantische achterstand hebben ten aanzien van een aantal andere landen als het gaat over elektrische mobiliteit en ten aanzien van onze eigen doelstellingen voor 2020, wat over drie jaar is.

Voor waterstof – over elektrische auto's en mobiliteit zullen we het later ongetwijfeld nog hebben – moeten we over drie jaar minstens twintig tankstations hebben in Vlaanderen. De industriële ontwikkeling daarvoor is noodzakelijk, en er is een economische component noodzakelijk. Ik vraag me af of dit initiatief daartoe kan en zal bijdragen, en of een en ander wordt afgestemd om ervoor te zorgen dat we onze doelstellingen halen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Bothuyne, de bedoeling van de studie en het aansluiten bij wat er hier aan het gebeuren is rond die joint undertaking moet u los zien van wat gebeurt bij de auto-industrie. Dat heeft er niets mee te maken en het zal daar niet aan bijdragen. Het is vooral de bedoeling om te kijken hoe we waterstof op andere manieren kunnen toepassen.

Mijnheer Schiltz, de duurzame waterstof is juist daar waar men verwacht dat er innovatie kan gebeuren en het is ook juist dankzij die lokale productie van waterstof die groeit, dat er geen monopolie gaat komen van de ene of de andere. Ik deel uw bekommernis, maar ik heb nogal goede hoop dat we dankzij de innovatie in de duurzame waterstof en de lokale productie van waterstof niet te veel vrees moeten hebben.

Dan de haven van Antwerpen. We hebben een cluster bottom-up gekregen rond waterstof met die Power to Gas. Een van de belangrijke punten is om te zien dat dit in Vlaanderen ook al leeft. Ik weet niet of de haven van Antwerpen lid is van Power to Gas. Het zou de goede plaats zijn om die combinatie te krijgen, net zoals in deze studie, van onderzoekinstellingen, van bedrijven en van overheid. Ik zou hun zeker aanraden om zich aan te sluiten bij Power to Gas.

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Schiltz, u hebt natuurlijk gelijk: een wondertechnologie, ik heb het ook zelf aangebracht, bestaat natuurlijk nooit. Ik denk wel dat er een consensus bestaat dat we op zijn minst op alle mogelijke manieren moeten onderzoeken wat de meerwaarde van waterstof is op lange termijn. Binnen Mobiliteit gaat men meer en meer in de richting van waterstof voor zwaarder vervoer, zoals vrachtwagens en bussen, en minder voor auto's. Dat is het idee

dat nu leeft. Het is inherent aan innovatie dat men dingen probeert en dat niet alles altijd lukt. Net daarom moeten we het proberen. Ik denk niet dat we elkaar hierin tegenspreken.

Voor de tankstations zou dit inderdaad niet het grote verschil maken. Integendeel, eigenlijk is het zo – en het is dikwijls zo – dat Mobiliteit hier een beetje voorloopt, maar nu gaat men dat gaan opengooien en naar veel meer toepassingen kijken.

Mijnheer Schiltz, dat is een moeilijke. We zijn, neem ik aan, u toch zeker als liberaal, voor een vrije markt. Als een bedrijf dan door vroegtijdig risico te nemen en geld te investeren, voor zichzelf een concurrentievoordeel bevecht, door vooruitkijken en innovatie dat voordeel krijgt, neem ik aan dat we dat gaan erkennen. Dat betekent niet dat zij op een of andere manier een monopolie krijgen of een te sterke speler moeten worden op de markt, zeker niet, absoluut niet. We zullen de markt moeten laten spelen. Een bedrijf dat het lef heeft gehad om die voorsprong te nemen, mogen we dat niet zomaar afnemen. De markt moet haar werk doen.

Minister Philippe Muyters: Nog even wat bijkomende informatie: ik verneem net dat de haven van Antwerpen lid is van Power to Gas.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de impact van vrijstellingen van werklozen op het activeringsbeleid van VDAB – 1048 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over vrijgestelde werklozen – 1057 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, uit RVA-cijfers blijkt dat een kwart van de werklozen die een uitkering krijgen van de federale overheid, geen werk hoeft te zoeken. In absolute cijfers gaat het om 137.000 vrijgestelden op een totaal van 532.000 werklozen die ons land in 2016 gemiddeld telde. Het goede nieuws is dat het aandeel van vrijgestelde werklozen de afgelopen jaren gevoelig is afgenomen van 40 procent in 2000 over 32 procent in 2010 tot ongeveer een kwart vandaag, onder impuls van het beleid van de afgelopen jaren, dat onder meer voorziet in een verstrenging van de SWT-regeling (stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage) en een verplichte aangepaste beschikbaarheid, de invoering van de inschakelingsuitkering voor jongeren die beperkt is in de tijd – tot drie jaar –, een verstrenging van de regels met betrekking tot tijdskrediet en loopbaanonderbreking, en uiteraard ook de afname van de werkloosheid tout court.

Toch blijft het aantal vrijgestelde werklozen nog steeds aanzienlijk. De regelgeving hieromtrent is dan wel een federale aangelegenheid, die vervat ligt in het koninklijk besluit van 1991, maar de regio's, die verantwoordelijk zijn voor het activeringsbeleid, voelen er wel rechtstreeks de gevolgen van. Vlaanderen was dienaangaande een trekker rond het optrekken van de beschikbaarheidsgrens voor oudere werkzoekenden. Waar dit lang 50 jaar is geweest, werd die grens trapsgewijs verhoogd tot 60 vandaag en zelfs met de bedoeling om te komen tot 65 jaar.

Met de daling van het aantal bruggepensioneerde en oudere werklozen, die een groot aandeel in de vrijstellingen hebben, merken we een communicerend vat met arbeidsongeschiktheid en langdurig zieken. Ook hier werd op federaal niveau

ingegrepen met het plan voor progressieve werkhervatting van minister De Block van Volksgezondheid en minister Peeters van Werk.

Minister, wat is de numerieke impact van het federale beleid inzake het verstrengen van de vrijstellingen op beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt van werkzoekenden op het activeringsbeleid van de VDAB? Hebben deze maatregelen, net als op federaal vlak, geleid tot besparingen in de werking van de VDAB op het vlak van activering? Wat zijn de belangrijkste obstakels die de VDAB vandaag nog ondervindt in het vrijstellingenbeleid om werkzoekenden toe te leiden naar een nieuwe job? Merkt de VDAB een opmerkelijke verschuiving naar de ziekteverzekering bij bepaalde werkzoekenden vanaf het ogenblik dat er intensiever werk wordt gemaakt van een activering? In welke mate kan de nieuwe regelgeving rond progressieve werkhervatting hier soelaas bieden?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, het aantal vrijgestelde werklozen is zeer sterk gedaald. Het is historisch en bijzonder goed. Het komt niet alleen omdat er meer jobs zijn en omdat er opnieuw een goede conjunctuur is, maar ook omdat de regelgeving daaromtrent, terecht, aangepast is. Het kan natuurlijk altijd beter, en we willen altijd meer.

De Federale Regering heeft beslist dat de bruggepensioneerden niet actief nog een job hoeven te zoeken, maar ze moeten wel beschikbaar zijn als er een job is en die aanvaarden. VDAB heeft daarin een belangrijke rol.

Minister, lukt dat goed? Zijn er al veel jobs aan die bruggepensioneerden aangeboden? Aanvaarden ze die ook? Hoe zal er met deze groep SWT'ers worden omgegaan? Hoe zal VDAB zorgen voor een kwaliteitsvolle begeleiding?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Collega's, de impact is voor Vlaanderen vooral voelbaar in het toegenomen aantal oudere werkzoekenden. Tussen 2014 en 2015 steeg het gemiddeld aantal werkzoekenden tussen 55 en 59 jaar met 6 procent en het aantal 60-plussers met 125 procent. Tussen 2015 en 2016 steeg het aantal werkzoekenden in de categorie vanaf 60 jaar met 45 procent. Als ik alleen even de focus leg op de 60-plussers, dan waren er in 2014 gemiddeld 3205 ingeschreven beschikbare werkzoekenden. Het jaar nadien is het gestegen naar 7222 om vorig jaar gemiddeld 10.444 te bedragen. Dat is een duidelijke impact. Ik heb dit elke maand bij de cijfers gegeven: het feit dat het aantal werkzoekende 60-plussers bleef stijgen, heeft te maken met het feit dat de beschikbaarheid anders is dan tevoren. Hier ziet u over welke getallen het dan gaat.

U vroeg of dat dan geleid heeft tot een besparing. Neen, integendeel. Het verstrengen van de vrijstellingen op beschikbaarheid kan niet anders dan het tegenovergestelde van een besparing zijn omdat, als het aantal vrijstellingen vermindert en als de werkloosheid niet evenredig daalt, het aantal werkzoekenden dat moet worden geactiveerd, stijgt. Het werk van de gewestelijke bemiddelingsdiensten is daardoor groter.

U peilt ook naar obstakels. Het beleid van de vrijstellingen wordt – met uitzondering van de vrijstelling omwille van studies, opleidingen of stages, dat een Vlaamse bevoegdheid werd op 1 januari 2017 – volledig federaal bepaald. Aan de andere kant is Vlaanderen wel honderd procent verantwoordelijk voor het activeringsbeleid, inclusief de controle en sanctionering van uitkeringsgerechtigde werkzoekenden. Door de vrijstelling zijn de werkzoekenden in kwestie vaak niet gekend en bereikbaar voor begeleiding door bemiddelaars. Het zou efficiënter zijn, mochten we ook deze bevoegdheid in eigen hand hebben. In dat geval kunnen we minstens opleggen dat

vrijgestelden ingeschreven moeten blijven bij VDAB en ingaan op afspraken in functie van de opvolging van hun persoonlijke situatie. Dat is voor mij een obstakel.

We beschikken niet over cijfers om na te gaan of de verstrenging van het vrijstellingenbeleid verschuivingen geeft naar de ziekteverzekering.

We hebben ook nog geen zicht op de impact van de nieuwe federale wetgeving rond 'progressieve werkhervatting'. Zoals reeds eerder toegelicht in de commissie, hebben we al een raamakkoord met het RIZIV. Jaarlijks worden in dit kader afspraken gemaakt over het aantal arbeidsongeschikte personen dat VDAB op gepaste wijze zal ondersteunen naar werk. Hiervoor is in een financiële vergoeding voorzien vanuit het RIZIV. Wat ik wel kan zeggen, is dat de parameters voor 2017 werden verhoogd naar 3750 personen in vergelijking met 1250 oorspronkelijk.

Tot slot stelde Axel Ronse een vraag over de aanpak van de SWT'ers. In de dienstverlening van VDAB wordt rekening gehouden met de aard van de beschikbaarheid van de werkzoekende en de daaraan gekoppelde controle. Voor de meeste werkzoekenden in SWT betekent dit dat zij vallen onder de aangepaste beschikbaarheid. Een minderheid valt onder 'passieve beschikbaarheid'. Dit betekent dat de werkzoekende ingeschreven blijft als werkzoekende en moet meewerken aan een gepersonaliseerde begeleiding, aangepast aan zijn individuele competenties, aan zijn fysieke en mentale capaciteiten en aan zijn verworven professionele ervaring. De focus ligt minder op de eigen zoektocht naar werk, maar de eigen inspanningen komen wel aan bod tijdens de evaluatie. Zo gaan wij met SWT om, conform wat federaal bepaald is.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emily Talpe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord en zeker voor de duiding met de cijfers. Het klopt natuurlijk dat een aantal hervormingen ertoe hebben geleid dat in de cijfers het aantal oudere werkzoekenden aanzienlijk gestegen is, wegens de activeringsvereisten. Het vrijstellingenbeleid is uiteraard een federale aangelegenheid, maar, zoals gezegd, heeft het een belangrijke impact op de activering. Wat de communicerende vaten betreft, zegt u dat u daarover geen cijfers hebt. Vandaag stond in de pers dat er begin vorig jaar meer dan 370.000 werknemers en zelfstandigen ziek thuis zaten. Dat was een toename met meer dan de helft in 10 jaar tijd. Ik denk dat we die cijfers nauw moeten opvolgen. Het is heel goed dat er daarvan op federaal niveau werk wordt gemaakt.

De kwestie van de oudere werklozen was jarenlang een groot probleem. Was je vroeger 49 jaar en werkloos, dan was je er eigenlijk zeker van dat het gepasseerd was. Nu is dat allemaal fundamenteel veranderd, gelukkig maar. Maar er is heel wat werk aan de winkel. Uit cijfers blijkt dat slechts 13 procent van de 60-plussers binnen het jaar effectief werk vindt. We moeten daarop dus zeker gericht verder inzetten.

Ik verwijs naar de vraag van mijn collega. De meest problematische groep waren de voormalige bruggepensioneerden. Voor hen hebben we de 'aangepaste beschikbaarheid'. Dat begrip heeft nu eindelijk een concrete invulling gekregen. Het zal er natuurlijk op aankomen het in de praktijk om te zetten zodat we tot een effectieve kwalitatieve doorstroom kunnen komen. In die zin sluit ik me graag aan bij de vraag van mijn collega.

Tot slot wil ik het even hebben over de PWA-hervorming (plaatselijk werkgelegenheidsagentschap). Iedereen weet dat er jarenlang een grote werkloosheidsval was. Met het nieuwe stelsel gaan we naar een heus activeringsinstrument, waarin we het op een andere manier aanpakken.

Minister, ik heb een bijkomende vraag. Sommige mensen zullen blijven hangen in het PWA-systeem, in de overgangsmaatregel. Dat zullen met grote waarschijnlijkheid de

oudere werknemers zijn. Hoe zult u voor extra stimulansen zorgen opdat zij op een andere manier kunnen worden ingesteld? Ik dank u.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Het is natuurlijk wat cynisch dat het federale niveau bij monde van een vicepremier een aantal weken geleden over die vrijstelling zei: 'Ja, VDAB zou misschien nog een tandje moeten kunnen bij steken.', terwijl de hefboomen om VDAB 'full force' te laten werken, net op het federale niveau liggen en ze federaal een stukje op slot gestoken zijn. *(Opmerkingen van Bart Van Malderen)*

Je moet beschikbaar blijven, maar wat houdt dat dan in?

Wat ik alleszins vaststel in het antwoord van de minister is dat VDAB het maximale doet met de bevoegdheden – en eigenlijk hadden we er meer moeten krijgen – om die mensen te gaan activeren. Wat mij bijzonder sterk interesseert, zijn eventueel cijfers. Hoeveel van die SWT'ers zijn effectief ingegaan op een jobaanbod dat ze hebben gekregen? Is de werkwillegheid en de bereidwilligheid om iets te doen nog groot bij die mensen of niet? In tijden zoals vandaag, waar we met een enorm, enorm personeelstekort kampen – een personeelstekort dat een van de grootste uitdagingen is voor onze economie – moeten alle hensen aan dek. Dat geldt ook voor SWT'ers en 60-plussers, want dat zijn net mensen met tonnen ervaring. Minister, mijn steun hebt u alleszins.

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Grete Remen (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, alle maatregelen zijn goed om de werkzaamheid in Vlaanderen te verhogen. Meer mensen moeten aan het werk en meer mensen moeten langer aan het werk. Dat is een 'moral duty' voor iedereen. Dat wil ik nog eens benadrukken. Iedereen die kan werken, moet werken. Dat is sociaal, maatschappelijk en economisch zeer, zeer belangrijk.

U, minister, en de Vlaamse Regering nemen maatregelen. Er worden al heel wat inspanningen gedaan. Maar, zoals de collega's zeggen, zijn er de naakte cijfers over het langdurig ziekteverzuim: 310.000 in België. Het heeft het kortdurig ziekteverzuim al voorbijgestoken. Het weegt financieel ook zeer zwaar, voor onze maatschappij en voor de werkgever. Het geeft ook spanning op de arbeidsmarkt, want de inzetbaarheid van werknemers wordt ook alsmaar moeilijker.

Minister, deze week kwam het nijpend tekort aan Vlaamse ingenieurs aan bod. VDAB spreekt van 4000 vacatures die niet ingevuld geraken, Agoria spreekt zelfs van 5000 vacatures. Ik heb het hier al een paar keer gezegd: er studeren nog altijd te weinig technische profielen af. De schoolverlaters met een diploma van een ingenieursopleiding worden al meteen van de schoolbanken geplukt. Volgens Agoria zit het probleem vooral bij die 2200 werkloze ingenieurs tussen de 45 en 60 jaar. Agoria heeft het over het gebrek aan 'soft skills' bij die iets oudere groep. Dat is spijtig, want die mensen hebben zoveel ervaring en zoveel levenswijsheid, maar blijkbaar geen 'skills' om te solliciteren. Het is volgens mij maar een kleine ingreep om daar iets aan te doen. Verder schrikken de loonvoorwaarden bij de iets oudere werknemers ook misschien wat af. Maar goed, dat is een andere discussie.

Minister, kunnen er op korte termijn extra maatregelen worden ingezet, ook vanuit VDAB, om ook die groep op korte termijn te activeren? Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Sonja Claes (CD&V): Voorzitter, ik was eerst niet van plan om het woord te nemen. Maar drie weken op rij wordt hier door een aantal collega's – dezelfde collega's – de indruk gegeven dat er een geweldig tekort is aan werknemers. Dat is zo

voor een aantal beroepen en sectoren. Maar er is ook een teveel aan werklozen. Er is een mismatch. Dat vergeten we in de discussie. Ik vind dat het vooral zaak is om ervoor te zorgen dat die mismatch een oplossing krijgt. De minister van Werk is vooral daarvoor bevoegd, om te kijken op welke manier er bijstellingen kunnen gebeuren. U doet dat ook met de tijdelijke werkervaring. Naar mijn aanvoelen moet vooral daarop worden gefocust.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Mevrouw Claes, ik ben het helemaal met u eens. Dat zijn de instrumenten waarover ik rechtstreeks beschik. Mevrouw Talpe en mevrouw Remen schuiven het ziekteverzuim naar voren. Dat is in eerste instantie een federale materie. Ik probeer waar het kan mijn steentje bij te dragen. Met bijvoorbeeld de actie 'Sport op het werk' kan ik een positief gevoel geven. Het gaat om teamgeest, om het op een andere manier leren kennen van de medewerkers, om motivering. Dat zijn heel belangrijke elementen. Maar met betrekking tot het probleem van het ziekteverzuim heb je meer instrumenten op het federale niveau.

Maar ik ben het helemaal met u eens, mevrouw Claes. Ik moet die mismatch aanpakken. Mevrouw Remen, het maatwerk is daar de oplossing voor. Dat is het enige wat we daar kunnen doen. Dat telt ook voor die werkloze ingenieurs. Ik herinner mij dat we een paar jaar geleden in Spanje en Portugal ingenieurs gingen aanwerven. Toen hebben we eerst alle werkloze ingenieurs in Vlaanderen gescreend om te bekijken of ze ingesloten zijn. Maar je hebt ingenieurs en ingenieurs. Voor een betonstudie kun je met een bio-ingenieur niet veel doen, en andersom. Diploma's en dergelijke bieden voor de mismatch niet altijd een oplossing. Bij gebrek aan bepaalde skills kan VDAB natuurlijk wel gemakkelijk bijschaven, maar bij andere dingen is dat minder het geval. Meestal zijn er nog wel andere factoren dan alleen het diploma of de attitude. Bijvoorbeeld de werkomstandigheden of de onregelmatige uren of de slechte verloning. U zei het ook: die mensen zijn een bepaald loon gewoon. Daardoor komen ze niet in aanmerking voor elke ingenieursvacature bij een KMO. Er zijn dus andere factoren die meespelen. We proberen daar maximaal op in te spelen.

Mijnheer Ronse, ik zal de SWT-cijfers aan de commissiesecretaris bezorgen. Zo hoeft u er zelfs geen schriftelijke vraag over te stellen. We mogen van de beschikbaarheid van die SWT'ers toch niet te veel verwachten. Het alternatief voor de SWT'ers is ook heel aantrekkelijk. De wedde die ze blijven krijgen als ze in SWT blijven, maakt dat zij wellicht niet altijd – ik wil niet veralgemenen – de meest gemotiveerde werkzoekenden zijn, om het eufemistisch te zeggen. Die cijfers kunnen dus geen denderend succes zijn. U kunt zich de situatie inbeelden: wij doen met VDAB wat wij moeten doen. Wij proberen voor die mensen dingen te doen. Maar wat wij hun voorstellen, is waarschijnlijk in veel gevallen weinig aantrekkelijk in vergelijking met het alternatief van SWT'er te zijn.

Mevrouw Talpe, ik ben het helemaal met u eens: wij zullen moeten blijven inzetten op de 60-plussers. We zijn er nog niet. Mochten we die 10.444 van 2016 mogen aftrekken in onze statistieken, zoals het vroeger was, dan hadden we misschien ook daar wel een ander beeld. Hoewel we, naar ik meen, het meeste 55-plussers ooit aan het werk hebben, hebben we er nog altijd te weinig aan het werk. In de beroepsbevolking vormen de 55-plussers de slechtste categorie. We blijven daar dus zeker op werken. We doen dat samen met de werkgeversorganisaties. Ik ben daar heel blij mee. De mentaliteit is echt al veranderd. We zijn echt al vooruitgegaan, van 50 naar boven de 55 en zelfs naar de 60 toe. Maar het zal een blijvende inspanning vragen. Ik zal die ook doen, samen met VDAB, ook voor de sensibilisering. U herinnert zich het project 'Op de juiste stoel'. Er zijn heel veel compleet foute vooringenomenheden ten aanzien van die mensen. Ik haal hier enkel de studie van de Stichting Technologie Vlaanderen (STV) over werkbaar werk aan.

Daaruit bleek dat de 50-plussers minder stress hadden op het werk dan de jongeren. Dat heeft wellicht niet alleen met het werk te maken maar ook met de omstandigheden daarrond. We zullen nog zien wat de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) daar nog verder mee zal doen.

U vroeg ook naar het PWA. U zegt terecht dat we daar meer een activerend instrument van maken, en dat we voor de mensen die er toch in blijven, wat moeten doen. Ik heb altijd gezegd dat de rechten en plichten gegarandeerd blijven. Ik herhaal dat we die mensen zullen screenen. Maar ik wil heel duidelijk zeggen dat wij niet screenen om te pesten. Soms wordt die indruk gewekt. Neen, we willen die mensen het gevoel geven dat zij nog iets anders aankunnen dan wat ze nu op het PWA doen. Misschien kunnen wij hen in één of twee jaar begeleiden naar een job in het normale economische circuit, ook al zit die persoon al vijf jaar in een PWA. Misschien kan een persoon die in het PWA-stelsel rondrijdt met een busje, maar niet met een grote vrachtwagen, met wat opleiding en vorming, met een stage of een individuele beroepsopleiding worden begeleid naar een chauffeursjob in de private sector. Dat doen wij allemaal. Wij verplichten dat niet. Maar soms missen die mensen zelf het perspectief. Toen ik de vakbonden zag, lieten zij een dame getuigen die vroeger als assistente of zo had gewerkt bij een directeur in een firma. Zij had een burn-out gehad. Ik zei haar: 'Als we u kunnen begeleiden naar een job, zou u dat dan niet liever hebben?' Zij zei: 'Och, mijnheer de minister, ik zou de gelukkigste mens zijn!' Wel, dat willen wij bereiken. Ik ben het ermee eens dat als dat niet kan, die mensen een terugvalpositie moeten hebben. Maar dat is wat we willen bereiken met die screening: wij moeten dat maximaal invullen voor wie toch nog kansen heeft om in het normale economische circuit terecht te komen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, dit was eigenlijk een vraag bij een positieve evolutie. Het gaat om het laagste aantal vrijstellingen in jaren. Dat is een gevolg van verschillende hervormingen, met als gunstig resultaat dat er nog weinig vrijstellingen zijn voor wie jonger dan 60 jaar is. Maar we zijn er uiteraard nog niet, zoals u zelf gezegd hebt. In een ideale wereld moeten we alle werklozen kunnen activeren. Dat is ook wat mijn collega Alexander De Croo heeft willen duiden.

Het klopt, collega Ronse, dat er op federaal niveau structurele hefbomen zijn om dat aan te pakken, maar uiteraard hebben we op Vlaams niveau ook een heel belangrijke tool in handen, met het screenen, het motiveren en het toeleiden van die mensen. Daar hebben we ook een heel mooi en probaat middel in handen.

Collega Claes, alle vragen die in deze commissie al gesteld werden rond sectoren met tekorten aan geschikt personeel, waren niet om de indruk te wekken dat er geen werkzoekenden genoeg waren. Integendeel. Uiteraard is het ook voor ons essentieel dat we die match optimaliseren, maar we moeten natuurlijk ook oog hebben voor sectoren waar er problemen zijn om geschikt personeel of knelpunten in te vullen.

Wat PWA betreft, minister, vond ik uw enthousiasme rond het activeren van mensen die in die overgangsregeling dreigen te blijven zitten, heel aanstekelijk. Ik ben daar zelf ook heel enthousiast over.

Het aantal werkzoekenden is gedaald. In 2016 waren dat er in Vlaanderen 228.000. Dat is het laagste aantal sedert 2011. Er zijn ook heel wat meer jobs, door de herstellende economie. We mogen daar heel fier op zijn, dat het die kant opgaat. Ik denk dat Vlaanderen zich ook bewust is van de grote uitdaging om ons allen langer aan het werk te houden. Het zal zijn maatwerk om vooral dan de 50-plussers te activeren, ten volle moeten voeren. Ik denk dat de trend positief is, maar we moeten de focus daar scherp houden, en zeker een oneigenlijke invulling van langdurige ziekte en arbeidsongeschiktheid moeten we in de kiem smoren.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik wil het verhaal van collega Claes wat nuanceren. Uiteraard is er een mismatch op onze arbeidsmarkt, maar bijvoorbeeld in de streek waar ik woon, Zuid-West-Vlaanderen, is er nog nooit zo'n spanningsgraad geweest op de arbeidsmarkt. Er zijn nog nooit zo weinig werkzoekenden geweest per openstaande vacature. Als je met werkgevers spreekt die hopeloos op zoek zijn naar nieuwe mensen, als je met medewerkers spreekt die hopeloos op zoek zijn naar collega's, dan moet je absoluut niet zeggen dat alles aan de mismatch ligt. Integendeel, ik denk echt dat het vooral een kwantitatief probleem is. Daarmee wil ik het kwalitatieve probleem niet relativiseren, want die mismatch is er ook, maar laat ons de dingen toch stellen zoals ze zijn: we zitten met een ongezien kwantitatief probleem.

Er wordt met man en macht aan de mismatch gewerkt. We hebben hier recent ook het decreet rond de tijdelijke werkervaring goedgekeurd. We moeten daar verder op focussen en hard op werken. Maar het kwantitatieve luik moeten we aanpakken, en in die zin vind ik het nog steeds bijzonder cynisch dat het federale niveau zegt: 'Muyters, we gaan u afrekenen op het aantal SWT'ers die al dan niet ingaan op een jobaanbod', maar dat men tegelijk die SWT'ers nog altijd de 'lekstok' voorhoudt vanuit het federale niveau, waardoor het net absoluut niet interessant is om op een jobaanbod in te gaan. Ik vind dat een beetje cynisch, collega's. In die zin hoop ik dat we vanuit Vlaanderen aan het federale niveau het signaal kunnen geven, als die cijfers inderdaad zeer bescheiden zijn, dat daar op federaal niveau met wat meer verstand aan mag worden gewerkt.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de hervorming van het opleidingslandschap – 1132 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, waar er mogelijk een mismatch is tussen werkzoekenden en werkgevers, is er soms ook een mismatch tussen mensen die ergens werken en wat de werkgever van hen verwacht, of wat mogelijk toekomstige werkgevers van hen verwachten. We kennen allemaal het kluwen, de koterij aan opleidingsmaatregelen die er waren voor vandaag: betaald educatief verlof, hobbyopleidingen, noem maar op. Het kon allemaal niet op.

Minister, u hebt de sociale partners de opdracht gegeven een verstandige manier uit te werken om hiermee om te gaan, om heel die koterij uit te kuisen en om veel meer arbeidsgericht te werken. We hebben de sociale partners hier gezien. Ik was niet supergelukkig, maar toch grotendeels gelukkig. Ze hebben door dat aan de transparantie moet worden gewerkt en dat de hobbyopleidingen eruit moeten. Ik heb nog een wrang gevoel bij de erkenning en de beroepen over erkenningen. Op dat vlak houden ze de speeltuin nog voor zichzelf, maar er is vooruitgang geboekt.

Op 3 februari 2017 heeft de Vlaamse Regering zich achter uw voorstel geschaard om een aantal grote principes met betrekking tot het opleidingsaanbod vast te leggen. Dit omvat vijf bouwstenen, namelijk een arbeidsmarkt- en toekomstgerichte focus, waarbij de hobbyopleidingen verdwijnen, een generiek kwaliteitskader, vermoedelijk zonder levensscholen, een erkende opleidingsdatabank, een uniforme monitoring en evaluatie en tot slot transparantie en digitalisering. Dit zal nu aan het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC) worden overgemaakt.

Minister, hoe zult u dit akkoord verder uitrollen nadat het VESOC zich heeft uitgesproken? Op welke wijze zullen de hervormingen worden ingevoerd? Het harde parlementaire werk van de heer Hofkens respecterend, interesseert het me bijzonder hoe de aanbevelingen van het Rekenhof over de audit van het betaald educatief verlov in dit akkoord worden opgenomen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, ik wil het eerst over het akkoord hebben. Ik heb gedaan wat ik heb gezegd. Ik ben met een antwoord naar de Vlaamse Regering gegaan. Op 3 februari 2017 heeft de Vlaamse Regering dat effectief ondersteund. De afspraak is dat ik met de sociale partners in overleg treed. Aangezien de nota voortbouwt op het akkoord dat de sociale partners hebben bereikt, vind ik het belangrijk dat dit wat wordt uitgespit. We moeten hier dieper op ingaan. We moeten proberen een akkoord met de sociale partners te bereiken.

Ik heb een eerste gesprek gehad met het bestuur van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). We hebben afspraken gemaakt. Er wordt op korte termijn gewerkt, met de bedoeling effectief tot een akkoord te komen. Na de gesprekken die ik met de sociale partners heb gevoerd, moet ik terugkoppelen naar de Vlaamse Regering. Hopelijk kan dat met een akkoord. Als we over een akkoord beschikken, kunnen we dit verder verfijnen, operationaliseren en juridisch verankeren. We hebben alle bouwstenen om te doen wat moet worden gedaan.

Ik denk dat iedereen zal begrijpen dat ik me niet op een exacte timing wil vastpinnen. Dat is altijd moeilijk indien er gesprekken met de sociale partners of met anderen moeten worden gevoerd. We moeten het overleg de kans geven. Uit de eerste reactie van de sociale partners blijkt dat ik in de nota voldoende en duidelijk rekening heb gehouden met het akkoord. Het antwoord van de Vlaamse Regering doet dit op een positieve manier. Hoewel we misschien nog een aantal zaken moeten uitklaren, zal ik hier hard en snel aan doorwerken. Hoe sneller, hoe liever, maar ik stel geen timing voorop.

Het Rekenhof heeft acht aanbevelingen geformuleerd. In het antwoord aan de sociale partners zijn we hieraan tegemoetgekomen. Ik zal even opsommen wat in het antwoord over de acht aanbevelingen te lezen staat.

De eerste aanbeveling betreft de beleidsdoelstellingen. In de nota hebben we scherp en duidelijk gesteld wat de beleidsdoelstellingen in verband met opleidingen zijn.

Wat de tweede aanbeveling betreft, hebben we een duidelijk beslissingskader uitgewerkt om te bepalen welke opleidingen voor opleidingsincentives in aanmerking komen. Alle opleidingen die voor een opleidingsincentive in aanmerking komen, moeten worden erkend. Dat is een vraag waarop we een antwoord geven.

Wat de derde aanbeveling betreft, moet de overheidssteun voor opleidingen additioneel zijn. De opleidingsincentives moeten mensen aansporen om opleidingen te volgen in functie van de huidige en toekomstige uitdagingen op de arbeidsmarkt. Dit lijkt me een duidelijk antwoord op de derde aanbeveling van het Rekenhof.

Mijnheer Ronse, met betrekking tot de vierde aanbeveling zal de administratie haar databeheer optimaliseren en digitaliseren. U hebt zelf vijf punten opgesomd. Er zal een databank met erkende opleidingen worden ontwikkeld. We zullen jaarlijks monitoringrapporten opstellen. Op die manier komen we tegemoet aan de opmerking van het Rekenhof.

Met betrekking tot de vijfde aanbeveling zijn de erkenningscriteria voor opleidingen met beleidsdoelstellingen onderbouwd. Vroeger waren er zes en nu zijn er vijf oriëntaties. Elke erkenningsinstantie zal moeten aangeven op welke wijze ze met oriëntaties rekening houdt.

Wat de zesde aanbeveling betreft, zal eenzelfde systeem voor de kwaliteitserkenning en de borging worden doorgevoerd. Alle opleidingsverstreckers moeten op organisatieniveau over een kwaliteitsattest beschikken. Indien er gegronde klachten zouden zijn dat een opleiding niet aan de criteria inzake de openbare orde, de veiligheid of de volksgezondheid voldoet, bestaat daarnaast de mogelijkheid dat de erkenning van een opleiding wordt ingetrokken. Op die manier bieden we een antwoord op een probleem dat we in het verleden hebben vastgesteld.

De zevende aanbeveling en de achtste aanbeveling van het Rekenhof houden in dat we de Vlaamse bevoegdheden duidelijker moeten definiëren van de instantie die toezicht houdt. De afdeling Toezicht en Handhaving is reeds bevoegd gemaakt voor het betaald educatief verlot. De afdeling zal die taak op zich nemen en verder uitwerken. Die opmerking is een gevolg van de overdracht van de bevoegdheid. Dit is ondertussen zelfs al geregeld.

Mijnheer Ronse, zonder vooruit te lopen op de besprekingen die we nog met de sociale partners moeten voeren, hoop ik met hen tot een akkoord te komen over de opleiding. Het is voor iedereen belangrijk dat men niet alleen vandaag klaar is op de arbeidsmarkt maar dan men zich ook in de toekomst blijft voorbereiden op een positie op die arbeidsmarkt.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, soms zijn er van die momenten dat men beseft dat er in de politiek wel iets kan bewegen, dat er wel verandering mogelijk is, en vandaag is zo'n moment. We hadden een collectieve depressie toen we het rapport van het Rekenhof onder ogen kregen. Het was een goed rapport, het was positief dat het was uitgespit. En zo snel nadien is er al een voorstel dat op zijn minst al door de regering wordt gedragen, en dat, naar ik vermoed, ook wel door de sociale partners zal worden goedgekeurd. Dat is een goede zaak. Dat is een augiasstal die nu opgekuist wordt en bijna is, en die effectief kan dienen voor wat hij hoort te dienen, namelijk werknemers sterker maken om op de arbeidsmarkt en in hun job te groeien en talenten te ontplooiën.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp-a): Ik wil op de positieve flow van de heer Ronse verder surfen en mijn hoop uitspreken dat u effectief een akkoord bereikt met de sociale partners. Om die kans goed in te schatten zou het misschien nuttig zijn indien u duiding zou kunnen geven waar u al dan niet afwijkt van het akkoord dat we hier een aantal weken geleden hebben mogen aanhoren van diezelfde sociale partners. Zij hebben in detail hun kader toegelicht. Ik apprecieer uw methode om een ontwerp van besluit te maken, dat met hen te bespreken en dan terug te gaan naar de regering, maar het zou wel nuttig zijn om te horen waar u eigenlijk afwijkt van wat zij voorstellen. Het is geen natuurwet dat u dat niet mag, maar het zou nuttig zijn om dat te weten.

Bij diezelfde bespreking hebben wij die vraag gesteld, en het was toen ook de heer Ronse die zich er uitermate positief over uitdrukte om de link te leggen tussen wat u nu doet in betaald educatief verlot met andere steunmechanismen zoals de kmo-portefeuille. U gaat hier in op begrijpelijke kritieken van het Rekenhof en u zegt dat elke opleiding moet worden erkend. Als er klachten zijn en die zijn gegronnd, kan dit worden ingetrokken. We hanteren die methode bij mijn weten niet voor elke bestaande steunmaatregel.

Als ik helemaal terugga naar de aanleiding van dit debat, dan gaat het over de opleiding Germaanse geneeskunde die werd gedoceerd in een bepaalde school. Iedereen met een beetje gezond verstand zegt dat dat niet kan, maar toch werd die opleiding opengesteld zowel voor betaald educatief verlot als voor kmo-portefeuille. Ik zie de heer Ronse opnieuw knikken. Iedereen weet waar het over gaat. Kunnen we

daar een soort van level playing field voor maken, zodat mensen niet uit twee ruiven proberen te eten van een product dat eigenlijk misschien niet eetbaar is?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, toevallig kreeg ik deze week antwoord op drie schriftelijke vragen over het vormingspact. Het antwoord was een korte verwijzing naar het antwoord van de Vlaamse Regering op het akkoord van de sociale partners. Ik heb er begrip voor dat heel wat zaken nog in detail moeten worden uitgewerkt, maar ik bleef toch wat op mijn honger bij dit weinig om het lijf hebbend antwoord. Die vragen zullen dus zeker nog eens op u afkomen.

Een van de voor ons belangrijke bezorgdheden is het bewaken van het level playing field tussen de publieke en de private opleidingsverstrekkers. Hoe zult u dat level playing field garanderen en controleren, bijvoorbeeld met jaarlijkse evaluaties door de paritaire comités en de Vlaamse Erkenningcommissie inzake betaald educatief verloop? Is dat een van de mogelijkheden die u daarin overweegt?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Er is in elk geval voorzien in een jaarlijkse monitoring waarbij degenen die de erkenning hebben toegekend, ook een evaluatie maken van die zaken. Dat level playing field zal daar zeker in worden meegenomen. Als ik me goed herinner, staat in de nota dat we dat dan aan de SERV, aan het parlement en aan de minister overmaken, en dat de minister samen met de sociale partners nagaat of die voldoen aan de voorwaarden die op voorhand zijn gesteld. Dat is het antwoord van de Vlaamse Regering.

Mijnheer Van Malderen, wij wijken niet af van de grote principes maar we zijn hier en daar wel wat concreter, zoals bij de organisatorische erkenning, maar met de kans om in beroep te gaan wanneer de veiligheid en de gezondheid ... Dat stond niet in de tekst van de sociale partners, maar is daar ook niet mee in strijd.

Op sommige kleinere punten wijken we wat af. De sociale partners spreken in hun tekst over een focus op laaggeschoolden. Ik vind laaggeschoolden niet het beste criterium, want ik ken laaggeschoolden die heel dicht op de arbeidsmarkt zitten en hooggeschoolden die er ver af staan. Ik heb dan ook eerder gesproken over de afstand tot de arbeidsmarkt. Dat is de reden waarom ik nu met de nota naar de sociale partners ga. Het is aan hen om te beoordelen of mijn voorstel voldoende overeenkomt met wat zij doen. Ik ben nergens bewust fundamenteel afgeweken van wat zij voorstelden, maar een aantal zaken moeten wel praktisch worden vertaald, en dat heb ik in mijn antwoord aan de sociale partners proberen te doen.

Als u zegt dat het er een is waarvan je zo kunt zeggen dat het problemen zal geven, dan geloof ik dat niet. Ik denk niet dat het zo is. In het eerste gesprek zijn we niet ten gronde gegaan, maar er bleek ook niet iets te zijn dat we nog niet wilden bespreken. Mocht ik fundamenteel ergens tegen in zijn gegaan, was dat wellicht het antwoord geweest, en dat was niet het geval.

De band met de kmo-portefeuille, wel, dat is iets anders. Dat is om de kleine, zelfstandige ondernemers te versterken in hun bedrijf. In de eerste plaats gaat het niet over de versterking van alle werknemers – dat kan een bijkomend effect hebben – maar daar beslist de kmo over wat er moet gebeuren en niet de individuele werknemer.

Met het kwaliteitskader zijn we aan het bekijken hoe we dat maximaal kunnen gelijkschakelen. Dat kan wellicht niet helemaal, maar we bekijken het omdat we niet beschikken over de erkenningcommissies en weet ik veel wat. Al of niet een opleiding? Er is maar één databank voor opleidingen, er zijn er geen twee, één

voor de kmo en één voor de werknemers. Dat moet nog verder op elkaar worden afgestemd, maar daar zijn we volop mee bezig.

Axel Ronse (N-VA): Dat laatste wil ik nog eens benadrukken. Dat was ook mijn punt tijdens de gedachtewisseling, namelijk dat er analoog aan de kmo-portefeuille een soort van extern kwaliteitskader zou komen dat een label zou geven: oké, go voor die opleiding, en dat het niet meer rechter en partij, dus de sociale partners zijn die dat mogen beslissen.

Minister, ik heb goed begrepen dat een kwaliteitsattest een van de acht punten is die u aangaf. U hebt ook gezegd dat u nog gaat bekijken op welke manier u dat gaat invullen. Het is wezenlijk dat er een goede kwaliteitsaudit is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Van den Heuvel aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de evaluaties van de strategische onderzoekscentra (SOC's) – 1127 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de nieuwe convenanten van de strategische onderzoekscentra (SOC's) imec en het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB) – 1166 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): In de voorbije legislatuur hebben we al een aantal aandachtspunten kunnen formuleren over de strategische onderzoekscentra (SOC's). We kennen het Vlaamse landschap. We hebben enkele jaren geleden, dus in de vorige legislatuur, in deze commissie gediscussieerd over de rapporten-Soete, die op zoek waren naar een optimalisatie van dat in de ogen van de auteur te verknippte landschap.

We hebben enkele SOC's die ondertussen al vele jaren zorgen voor een permanente groei in innovatie, en via spin-offs hun netwerk heel breed hebben verspreid en heel wat buitenlandse investeringen hebben kunnen aantrekken.

Elke vijf jaar is er een nieuwe beheersovereenkomst waarbij de Vlaamse overheid haar doelstellingen heel duidelijk naar voren schuift. Er zijn ook een aantal evaluatierapporten om de werking en de prestaties van die SOC's op de voet te volgen.

Recentelijk is er een nieuw rapport over de SOC's als geheel, de zogenaamde systeemevaluatie, naar voren gekomen, alsook drie bijzondere rapportjes over de drie onderzoekscentra, namelijk het Interuniversitair Micro-elektronicacentrum (imec), iMinds en het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB).

Inzake de algemene systeemevaluatie is het goed te bekijken welke rol ze principiële moeten opnemen. Voor imec in het bijzonder werden heel wat loftrompetten bovengehaald, maar er werden toch ook enkele aandachtspunten geformuleerd, zoals de systeemintegratie met software. Het was toch nodig om dat ook te formuleren.

Elk van de SOC's wordt geëvalueerd op basis van de zogenaamde prestatie-indicatoren, die volgens die evaluaties verder kunnen worden aangescherpt. Die prestatie-indicatoren zijn belangrijk omdat een deel van het Vlaamse budget op basis van

die indicatoren wordt toegekend. De suggestie om met meer discipline-overschrijdende samenwerkingsprogramma's te werken, is een leuk idee.

Minister, welke stappen hebt u ondernomen sinds de eindrapporten nu ruim een jaar geleden, namelijk voor het zomerreces in juni 2016, bekend zijn geworden? Hoe staat u tegenover een aantal inhoudelijke punten van elk van de drie rapporten voor de drie onderzoekscentra? Welke aanbevelingen vindt u interessant, welke minder? In welke zin kunt u die aanbevelingen tot u nemen om het Vlaamse innovatiebeleid verder te optimaliseren? Hoe ziet u de evolutie van het Vlaamse innovatielandschap in zijn geheel, en met de SOC's in het achterhoofd?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): De Vlaamse Regering keurde de nieuwe convenanten goed voor de strategische onderzoekscentra VIB en het vernieuwde imec, dat ontstond uit de samensmelting tussen imec en iMinds.

In de beleidsbrief 2016 konden we lezen dat de SOC's belangrijke actoren zijn en zullen blijven in het Vlaamse innovatielandschap. Zij vervullen de brugfunctie tussen het fundamenteel en het toegepast onderzoek, en helpen onze regio Vlaanderen in de ontwikkeling naar een sterke kenniseconomie en innovatiehub. In 2016 werden de drie SOC's imec, iMinds en VIB geëvalueerd in aanloop naar de nieuwe convenanten. Intussen werden de nieuwe beheersovereenkomsten voor de periode 2017-2021 dus goedgekeurd.

Minister, hoe evalueert u de evaluaties van de drie SOC's? Op welke manier hebben die eventueel een weerslag op uw innovatiebeleid of op de nieuwe beheersovereenkomst? Bent u ervan overtuigd dat er in de nieuwe beheersovereenkomst van imec een goed evenwicht werd gevonden wat betreft de individuele belangen en meerwaarde van de twee voormalige SOC's, namelijk iMinds en imec? Wordt vanuit de convenanten van zowel VIB als imec een link gemaakt naar het clusterbeleid?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Van den Heuvel, ik begin met uw eerste vraag. Toen we de eindrapporten beschikbaar hebben gekregen, zijn we onmiddellijk gestart met die om te zetten en te gebruiken voor de nieuwe convenanten. In zo'n convenant zitten een aantal generieke bepalingen die tellen voor alle gesubsidieerde onderzoeksinstellingen. Daarnaast zijn er specifieke bepalingen. We hebben de conclusies, aanbevelingen en randvoorwaarden van de rapporten gebruikt, in samenspraak met de onderzoekscentra. Na weken van gesprekken heeft dat geleid tot een ontwerp van convenant voor de periode 2017-2021. Dit ontwerp van convenant werd uiteindelijk op 23 december 2016 door de Vlaamse Regering goedgekeurd.

Wat betreft de inhoudelijke punten denk ik dat u niet vraagt dat ik in detail over elk punt van het evaluatierapport zou ingaan. Het telt meer dan honderd bladzijden. De heer Van Malderen zou dat misschien graag hebben. Globaal gesproken, kan ik zeggen dat we zeer tevreden zijn over de resultaten. De conclusies uit de evaluaties waren voor de drie instellingen zeer positief. Ze vormen in elk geval een aanmoediging om strategisch te blijven investeren in deze domeinen en instituten. We zetten daarbij in op de combinatie van enerzijds excellent onderzoek en anderzijds valorisatie. U hebt dat beiden naar voren gebracht in de vraagstelling. Er blijkt dat we op de beide assen internationaal zeer goed scoren en daardoor echt mogen zeggen dat de SOC's strategisch zijn en blijven voor Vlaanderen.

De evaluaties werden uitgevoerd vanuit een ex-post- en een ex-anteperspectief, waarbij verschillende onderzoeksmethoden werden gebruikt. Het was een uitgebreide evaluatie met een oefening die vanuit verschillende perspectieven is genomen. Er is gekeken naar de performantie van de instelling. Elk evaluatierapport

omvat aanbevelingen voor de instelling zelf en aanbevelingen voor de overheid. Ik wil niet alle aspecten behandelen. Voor meer informatie verwijs ik naar de nota's zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op de vergadering van 23 december 2016. Ik zal toch enkele aanbevelingen aanhalen voor elk van de instellingen.

Uit de evaluatie van iMinds volgt de aanbeveling om de drie troeven van iMinds (icon, LivingLabs en istart) te versterken. Uit de evaluatie van imec blijkt dat het aandeel van de publieke financiering beduidend lager is dan bij gelijkaardige organisaties in het buitenland. Anders geformuleerd: de bijdrage van de industrie is bij imec heel groot, wat een belangrijke troef is voor de verdere uitbouw van imec als het onderzoekscentrum voor het 'internet of things' wereldwijd. Met de fusie van iMinds en imec willen we inderdaad synergiën creëren en tegelijk de specifieke troeven van beide instellingen behouden en versterken. Dat levert een convenant op dat dus op heel veel parameters en indicatoren inzet en daardoor redelijk complex is. Daarom is het belangrijk om dit nieuwe verhaal grondig verder op te volgen, samen met de stakeholders. Rekening houdend met de aanbevelingen en de excellente resultaten van iMinds en imec werd in 29 miljoen euro aan bijkomende middelen voorzien. Daarbij werd in substantiële geormerkte middelen voorzien voor typische iMinds-activiteiten zoals icon, LivingLabs en istart maar ook voor de proeftuin 'City of Things'.

Het 'City of Things'-project is wat mij betreft het eerste grote initiatief, waarbij we de expertise van imec, eerder de hardware, en iMinds, eerder de software, gezamenlijk inzetten. Zoals gesteld werden deze middelen in het convenant geormerkt, zodat de continuïteit van deze activiteiten voor de volgende vijf jaar gewaarborgd is. Mijnheer Gryffroy, ik geef ineens een antwoord op de vraag over het vrijwaren van de troeven van imec en iMinds na de fusie. Die geormerkte middelen in die troeven die iMinds had, die paradepaardjes van iMinds, zijn hier in elk geval verzekerd.

Voor VIB werden nagenoeg alle aanbevelingen voor de overheid en de instellingen opgenomen in het nieuwe convenant en het strategisch plan. De belangrijkste aanbeveling was wat mij betreft dat de uitmuntende positie op het vlak van strategisch basisonderzoek maar ook op het vlak van technologietransfer en valorisatie bij voorkeur zou moeten worden uitgebouwd de komende jaren en dat er ook ruimte moet zijn voor het ontwikkelen van nieuwe maatschappelijk relevante onderzoeksdomeinen. Dat stond in het rapport. Naar aanleiding van die aanbeveling hebben we het budget van VIB verhoogd met 14,6 miljoen euro, waarbij een nieuw programma ondersteund wordt rond Grand Challenges. Hierbij zal vanuit de vaste VIB-onderzoeksgroepen samenwerking worden gezocht met onderzoeksgroepen buiten VIB. Voor wie mij kent, is dat niets nieuws, want ik druk zeer sterk op die samenwerkingen. Ik geef een voorbeeld: klinisch onderzoek is een van de elementen die we nauwer willen betrekken bij het biologisch strategisch onderzoek. Daarmee toon ik aan dat we zeker op de essentiële punten ingaan op de aanbevelingen van de onderzoekers. U kunt dat veel meer in detail vinden in het rapport zelf.

In parallel met de specifieke evaluaties van VIB, imec en iMinds, werd een systeemevaluatie opgezet door het departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI). De bedoeling van deze systeemevaluatie was een reflectie te maken over het instrument SOC in het innovatielandschap in Vlaanderen. Deze studie is enkel gebaseerd op de drie vermelde SOC's en dus niet op de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) en Flanders Make. Bovendien bleek al snel de beperking van zo'n aanpak, want het is heel moeilijk om alle SOC's over dezelfde kam te scheren. Aangezien ze elk hun eigen geschiedenis en governance hebben, is het minder evident om hen als systeem te evalueren. SOC op zich is geen systeem, het systeem SOC-VIB en het systeem SOC- iMinds en SOC-IMEC zijn eigenlijk al behoorlijk verschillend.

Wat de studie wel bevestigde, was dat de SOC's een cruciale rol vervullen in het innovatielandschap door hun internationale uitmuntendheid zowel op het vlak van onderzoek als op het vlak van valorisatie. Collega Gryffroy, u hebt dat ook zo genoemd. De brugfunctie tussen de universiteiten en de industrie is cruciaal voor de regionale impact.

Een belangrijke conclusie uit de studie is dat de SOC's als instrument beter presteren langs de assen excellentie, economische impact en hefboomwerking dan andere instrumenten zoals een onderzoekscentrum of een programma. Uit de systemische evaluatie volgt dus dat de methode van vijfjaarlijkse convenanten wel degelijk werkt voor een regio als Vlaanderen. Ik denk dat we ook hier op een positieve manier kunnen concluderen.

Ten slotte is er de link met het clusterbeleid. Uiteraard hebben de SOC's, zoals ik net zei, ook zelf een brugfunctie tussen kennisinstellingen en industrie en hebben ze dus op zich een soort clusterwerking. Maar uiteraard, als SOC's voor de clusters een nuttige bijdrage kunnen leveren, moeten ze die rol wat mij betreft zeker opnemen. Zo kun je vandaag vaststellen dat rond VIB een heel ecosysteem is ontstaan van bedrijven die heel nauw met elkaar verweven zijn en waar VIB een centrale rol in speelt. Ook voor imec geldt dit: alle bedrijfsclusters worden geconfronteerd met de digitalisering, dus verwacht ik dat imec daar zeker een nuttige input kan geven. In het convenant van imec hebben we trouwens opgenomen dat imec ernaar zal streven om inhoudelijke bijdragen tot het clusterbeleid te leveren. Ik denk dat we op die manier de link tussen de SOC's en de clusters hebben gerealiseerd.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik denk dat u een goede samenvatting hebt gegeven, een waar ik me grotendeels in kan vinden.

Ik heb drie puntjes. Het is inderdaad belangrijk dat het wereldwijde spelers blijven, met een strategische impact en voldoende competitief. Die fusie van iMinds en imec past daarin om voldoende sterk te staan. Ik ga ook akkoord met uw bekommernissen om voldoende specificiteit te houden en dat daar geormerkte middelen naartoe gaan. Ik wil ten slotte nog eens het belang onderstrepen dat zij dat ook kunnen commercialiseren en de brug maken naar het concrete industriële leven. Spin-offs zijn er intussen voldoende. Ik denk dat dat voor de versterking van de Vlaamse economie een enorme troef is, waar we als Vlaamse overheid blijvend moeten op inzetten. Ik denk dat u daar van overtuigd bent, en dat stemt mij tevreden.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, dank u voor het uitgebreid antwoord. Die evaluatie is inderdaad perfect terug te vinden op de website. Ze is opgemaakt door IDEA Consult en Dialogic.

Ik vind het ook een goed evaluatieverslag. Het is zeer kritisch. Men zegt waar het goed is en waar er vragen zijn. Er is een element dat me intrigeert. Een deel van de toelage, 10 procent, was afhankelijk van het behalen van de KPI's. Men heeft dat gehaald en dus ook die 10 procent gekregen. We zien ook dat men die KPI's eigenlijk zeer goed haalt. Bij de KPI's inzake de regionale impact spelen drie parameters een rol: het aantal bereikte ondernemingen, het aantal contacturen en het aantal nieuwe spin-offs. Men heeft die ook zeer goed gehaald. Zelfs wat het aantal bereikte ondernemingen betreft, zit men ver boven de vooropgestelde doelstelling. Daarbij rijzen dan enkele vragen. Is het wel zinvol om de lat steeds hoger te leggen? Uiteraard geeft dat rapport daar geen antwoord op. Wordt er gewerkt met de juiste KPI's voor die regionale impact? Hoe is men daarmee omgegaan in het kader van de nieuwe beheersovereenkomst?

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp-a): Ik dank de twee collega's voor hun vragen en de minister voor het antwoord. Dat geeft ons de gelegenheid om een overzicht te hebben op hoofdlijnen van wat er inzake de drie SOC's is gebeurd. Minister, ik heb begrip voor uw antwoord over de systeemanalyse. Je hebt uiteraard een historisch gegroeid gegeven, en op een gegeven moment zijn we dat allemaal in de SOC-mand gaan steken. We hebben dat ook al twee keer via opeenvolgende rapporten-Soete mee in ogenschouw genomen. Het lijkt me dat de grote lijnen van het rapport-Soete ook hier in deze evaluatie terug te brengen zijn, wat pleit voor de robuustheid van de evaluatie. Dat betekent dat we ter zake in opeenvolgende legislaturen wel de juiste keuzes hebben gemaakt, met links en rechts ook een bijsturing waar nodig.

Mijn fractie heeft herhaaldelijk, naar aanleiding van vragen en in begrotingsbesprekingen, haar bekommernis geuit met betrekking tot de fusie tussen imec en iMinds. Ik stel vast dat er met die bekommernissen ook wel rekening wordt gehouden. Als het positief is, wil ik het gerust ook zeggen. Het oormerken van middelen, zeker als je wat meer kunt geven, lijkt me belangrijk. Er zijn de drie speerpunten van iMinds: ICON, iLab en vooral iStart. Ik denk dat het vooral met dat laatste is dat iMinds in het verleden het verschil heeft gemaakt voor de grote groep van bedrijven die rond en vanuit iMinds zijn ontstaan, ook met een hoge afgeleide tewerkstelling. Men creëert daar een marge.

Het oormerken van middelen is het eerste. Dat is een basisvoorwaarde. De drie werkmethoden gaan verankeren, is het tweede. Het derde is dan de vraag of men vandaag de mensen en de knowhow heeft om ook morgen die dienstverlening te kunnen doen. Dat is wat volatieler. Dat blijft vandaag open. Uiteraard vertrekken er mensen en komen er mensen bij, maar de bekommernis ab initio bij de fusie was dat mensen her en der binnen het grote imec zouden worden ingezet. Als er ook operationeel, qua personeel een continuïteit kan zijn, dan heb je een drieluik van voorwaarden om die knowhow en die manier van werken, die succesvol is gebleken, voort te zetten, ook binnen een groter geheel.

Voorzitter, ik heb een vraag die eigenlijk veeleer aan u is gericht. Ook wij hebben uiteraard dit dossier zien binnenkomen. We hebben er niet voor geopteerd om een vraag om uitleg te stellen, ook gezien het kader van een vraag om uitleg, maar het zou misschien wel nuttig zijn om hier wat meer in detail op in te gaan in het kader van een gedachtewisseling. Minister, u zegt terecht niet alle honderd pagina's van de evaluatie te zullen voorlezen. Als we dat willen, kunnen we dat zelf doen. Dan lezen we meestal de managementsamenvatting. Het zou echter nuttig zijn om ook de betrokken SOC's hier zelf eens te horen en eens te bekijken hoe zij tegen een aantal dingen aankijken, en vooral hoe ze naar de toekomst kijken.

De voorzitter: Mijnheer Van Malderen, het was ons inderdaad bekend dat u suggereerde om een gedachtewisseling te organiseren. Er is dan ook gesuggereerd aan u om dat aan te kaarten in de regeling van de werkzaamheden. Dat was ondertussen nog niet gebeurd, maar we zullen dat dus inderdaad meenemen bij de volgende bespreking van de werkzaamheden. Straks kunnen we dat misschien even aanhalen.

De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ik zal dan proberen mijn vragen nu enigszins te beperken en nog wat over te laten voor die komende gedachtewisseling.

Minister, ik moet eerlijk bekennen dat ik de beslissing van de Vlaamse Regering nog niet heb kunnen zien, omdat ik via mijn Mac niet in DORIS kan, en dat dus via een omweg, via een collega moet opvragen. Ik hoop dat u me toestaat dat ik mijn vraag daarover toch stel. In de conclusie van de systeemevaluatie kwam naar voren dat er KPI's zouden moeten worden opgesteld en beter moeten worden gestructureerd in de beheersovereenkomsten. Dat ontbreekt nu nogal, naar

het schijnt. Ze zouden ook beter moeten worden gestroomlijnd over de diverse SOC's heen. U hebt wel aangegeven dat we ons ervoor moeten hoeden die allemaal in hetzelfde keurslijf te persen, omdat ze heel anders zijn. We proberen echter toch wel van die diverse SOC's één groot innovatieplatform te maken, zodat de versnippering ons niet de das omdoet.

Dat is mijn vraag: op welke manier zijn de KPI's in de beheersovereenkomst met imec en het VIB opgenomen? Is er zicht op stroomlijning over de SOC's heen? Ik denk wel dat we dat kunnen doen. Als we het instrumentarium performant willen maken, zullen we stroomlijning moeten doorvoeren wat dat betreft.

U had het over extra middelen. Zoals de heer Van Malderen zegt: die moeten wel efficiënt aangewend kunnen worden binnen die strategische visies.

Ik blijf nog een beetje op mijn honger zitten, maar dat is wellicht voer voor de gedachtewisseling. U zegt: geen keurslijf want dat gaat niet, maar wel samenwerking in één Vlaamse innovatiestrategie. Hoe moeten we dat concreet zien? Hoe kunnen er synergieën ontstaan tussen SOC's? Kunnen ze hun taakstelling effectief nog voldoende aan? Zijn de geormerkte middelen daarvoor voldoende?

Ik ben ook een beetje bezorgd – ik vang hier en daar wat signalen op – dat een aantal van die SOC's als platform tussen kennisinstellingen en industriële kmo's belangrijk werk verrichten, maar dat zij soms ook op informatie zitten en als een moederkloek dingen bewaken. Daardoor loopt de doorstroming naar de privé – en daar is ook een en ander gaande, er zijn ook kenniscentra, consultants en expertisecentra – moeizaam. VITO durft hen soms wel eens de pas af te snijden en bezet op een niet-concurrentiële manier een deel van de markt. Als we het innovatielandschap of het instrumentarium zo willen inrichten dat tussen kennisinstellingen en kmo's kennisdiffusie gebeurt en dat de privé kan doorgroeien, moeten we opletten dat het platform geen log apparaat wordt dat een aantal dingen blokkeert. Daar ben ik een beetje bezorgd over. Ik wil graag uw visie daarover.

Flanders Make zou dit jaar geëvalueerd worden. Zal dat op hetzelfde stramien gebeuren als de andere?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Schiltz, de stroomlijning van de KPI's is gebeurd waar mogelijk, maar die zijn wel verschillend. Ik geef een voorbeeld. Een octrooi – of zelfs publicaties – in de biosector is heel anders dan in de ICT-sector. Men kan daar niet op dezelfde manier omgaan met aantal publicaties of stroomlijning; men moet daar de nodige verschillen ...

Inzake de synergie tussen de verschillende SOC's wil ik naar voren brengen dat we een overlegplatform hebben waar best practices met elkaar gedeeld kunnen worden. Die mensen zien elkaar regelmatig. Dat loopt goed.

U gaf VITO als voorbeeld van moederkloek. Ik ben het met u eens dat het niet kan dat men blijft zitten op zijn zaken en dat ze niet doorstromen. Uit de evaluatie van deze drie bleek heel duidelijk dat zij zeer hoog scoren. Ik zie noch bij imec, noch bij iMinds, noch bij het VIB een probleem, zoals ook bleek uit de evaluatie. Ik ben het wel met u eens dat dat niet kan en niet mag.

Flanders Make zal op dezelfde manier worden geëvalueerd.

Mijnheer Van Malderen, ik ben blij dat u het eens bent met het oormerken van die middelen. Ik denk dat wij, bijna iedereen hier, van bij het begin hebben gezegd dat de troeven van iMinds en imec niet mogen verwateren door het samengaan. De operationele – u zult van mij niets anders verwachten – verantwoordelijkheid ligt

voor mij bij het management, maar wij gaan zeker het eerste jaar na de fusie de monitoring nog meer intens doen zodat we daar oog op hebben. Ik wil niet in de plaats treden. Dat kan niet de bedoeling zijn. Met de monitoring moeten we voldoende zicht krijgen.

Mijnheer Gryffroy, we hebben de KPI's meer kwalitatief gemaakt in de formulering, en niet alleen kwantitatief en soms zelfs minder kwantitatief. Ik geef maar één voorbeeld: het aantal spin-offs kan belangrijk zijn, maar de grootte ervan heeft ook haar belang inzake het voortbestaan. Dat is een verschuiving ten opzichte van het verleden. De kwalitatieve KPI's zijn een belangrijk bijkomend element.

Ik onthoud vooral dat alle sprekers hier positief staan tegenover de drie SOC's en tegenover de manier van werken die we vandaag met hen hebben. Ik wens jullie boeiende gesprekken met de SOC's in de commissie.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik sluit me aan bij het voorstel van de heren Van Malderen en Schiltz. Een hoorzitting of gedachtewisseling met de SOC's die al geëvalueerd zijn, zou nuttig zijn. Dat heeft geen zin met de SOC's die nog niet geëvalueerd zijn. Het gaat uiteindelijk over veel innovatiegeld. Het lijkt me nuttig dat zij hun verhaal komen vertellen, wat ze doen, hoe ze de evaluatie hebben opgenomen in de nieuwe convenanten, en hoe ze zich verder willen ontwikkelen de komende jaren. Imec en het VIB zijn geëvalueerd. Het lijkt me handig om hen uit te nodigen. We kunnen dat straks bespreken bij de regeling der werkzaamheden.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de moeizame invulling van vacatures in de sociale sector – 1144 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, mijn vraag om uitleg gaat inderdaad over het groot aantal vacatures in de sociale sector. In de pers lag de nadruk op de provincie Antwerpen, maar bij uitbreiding geldt dit voor heel Vlaanderen.

Het voorbije jaar heeft VDAB in de provincie Antwerpen alleen al meer dan tienduizend vacatures in de sociale sector ontvangen. Volgens sectororganisatie Verso geraken veel jobs niet ingevuld, omdat de voordelen niet bekend zijn. Dat is opmerkelijk, omdat dit net toch een van de mogelijkheden bij het maatwerk is dat de werkzoekenden bij VDAB krijgen. Consulente hebben de mogelijkheid om werkzoekenden warm te maken voor dit soort jobs.

Een op de vijf knelpuntberoepen bevindt zich inmiddels in de sociale sector. Vacatures voor schoonmakers, verpleegkundigen, opvoeders, maatschappelijk werkers en een heleboel andere beroepen uit de sociale sector raken zeer moeilijk ingevuld. Ondanks extra inspanningen vanuit VDAB blijkt het probleem alleen maar groter te worden. De vergrijzing en pensioneringsgolf draagt daartoe bij.

Voor een aantal beroepen, zoals verpleegkundige, is de onmiddellijke inzet van werkzoekenden uiteraard onmogelijk. Een degelijke opleiding duurt al gauw drie jaar. Voor schoonmaakpersoneel ligt dat echter totaal anders. Theoretisch zijn dit soort jobs makkelijk compatibel met laaggeschoolde en zelfs langdurig werkzoekenden. Eveneens kennen we ten gevolge van de vluchtelingen crisis een aanzienlijke toename

van laaggeschoolde allochtonen, die voor een job in de schoonmaaksector slechts een beperkte kennis van het Nederlands moeten hebben en in principe inzetbaar zouden moeten zijn. Het moet dan wellicht iets te maken hebben met het slechte imago van de job, terwijl de appreciatie van de meeste klanten bijzonder groot is. Er is daarnaast ook de fysieke belasting van de arbeid. Maar daartegenover staat dan weer dat veel van deze jobs deeltijds gebeuren en het aandeel jonge mensen, die fysiek nog wel iets aankunnen, ook nog aanzienlijk is in de werkloosheidspopulatie.

VDAB ondertekende op 6 februari een samenwerkingsovereenkomst met Verso, om meer werkzoekenden naar een job in de sociale sector te loodsen. Dat is alvast een extra stap in de zoektocht naar mensen voor het opvullen van vacatures in knelpuntberoepen.

Minister, wat bepaalt de overeenkomst tussen VDAB en Verso precies en hoelang zal ze lopen? Wordt er gewerkt met specifieke richtcijfers? Op welke manier wordt de problematiek van knelpuntberoepen en -vacatures in de sociale sector systematisch opgevolgd door VDAB? Hoe kan worden verklaard dat de toeleiding naar laaggeschoolde vacatures in de sociale sector, in het bijzonder dan voor poetshulpen, blijft resulteren in zoveel knelpunten terwijl het aandeel laaggeschoolde en langdurig werkzoekenden toch aanzienlijk hoog blijft? Welke inspanningen zal VDAB doen om die toeleiding te verbeteren? Zal hierbij specifieke aandacht worden besteed aan jongeren en vluchtelingen?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Collega's, met deze samenwerkingsovereenkomst willen beide organisaties elkaar ondersteunen net om ervoor te zorgen dat de werkgevers, werknemers en werkzoekenden daarbij winnen. De overeenkomst gaat in op 1 januari 2017 en wordt afgesloten voor vijf jaar. Jaarlijks is er een evaluatie waarna bijstellingen kunnen gebeuren als dat nodig is.

Concreet worden zeven thema's besproken in de overeenkomst. VDAB en Verso zullen elkaars instrumentarium bekendmaken en versterken. Er zullen collectieve instroomprojecten komen: als zorgvoorzieningen worden opgericht of uitgebreiden en grote aanwervingsnoden hebben, zullen VDAB en Verso collectieve instroomprojecten opzetten. Verso neemt hierin een ondersteunende rol op. VDAB zorgt voor toeleiding van kandidaten. Er zullen bedrijfsbezoeken voor de VDAB-bemiddelaars worden georganiseerd zodat men nog beter met kennis van zaken kan selecteren. De goede praktijken zullen worden uitgewisseld, bijvoorbeeld over de tewerkstelling van vluchtelingen of het inzetten van een instrument als individuele beroepsopleiding (IBO) of andere. VDAB en Verso zullen elkaar actiever betrekken bij werkgeversevents. Op vlak van communicatie ondersteunen VDAB en Verso elkaar. Het zevende punt is de opvolging en de evaluatie.

Er zijn ook richtcijfers afgesproken. Per provincie organiseert Verso minimum één bedrijfsbezoek per jaar voor VDAB-bemiddelaars. Goede praktijken worden uitgewisseld op een driemaandelijks overleg tussen Verso en VDAB. Twee keer per jaar worden de communicatieplannen van beide organisaties naast elkaar gelegd om opportuniteiten te bespreken. Voor het mee organiseren van collectieve instroomprojecten, en het opzetten van bedrijfsbezoeken en werkgeversevents voor VDAB ontvangt Verso een subsidiebedrag van 46.100 euro per jaar. Na elk werkingsjaar en op basis van de door Verso aangeleverde verslagen volgt een evaluatie van het afgelopen werkjaar. Op basis van deze evaluatie kunnen bijstellingen gebeuren.

Elk jaar maakt de studiedienst van VDAB een analyse van de knelpuntberoepen. De samenstelling van de lijst gebeurt in verschillende stappen. Kort samengevat gebeurt dit zo: op basis van de VDAB-vacaturedatabank wordt een statistische analyse gemaakt. Aan de hand van bepaalde indicatoren wordt een lijst van 'potentiële knelpunten' samengesteld. Deze lijst wordt voorgelegd aan VDAB-medewerkers,

zowel vacaturespecialisten als medewerkers opleidingscentra. Daarna wordt de lijst besproken met sectororganisaties zodat zij ook hun inbreng kunnen doen. Dan wordt er een definitieve lijst opgesteld door een werkgroep binnen de studiedienst op basis van de verzamelde informatie.

U hebt als voorbeeld van knelpuntberoep 'schoonmaker van ruimten en lokalen' gegeven. Er is voor dat knelpuntberoep geen tekort op de arbeidsmarkt. Er is geen kwantitatief knelpunt maar wel een kwalitatief knelpunt vanwege de eisen en de specifieke arbeidsomstandigheden.

De vacatures voor schoonmaker van ruimten en lokalen zijn heel vaak deeltijdse banen, die financieel niet altijd even aantrekkelijk zijn. Daarnaast vallen de werktijden dikwijls buiten de normale kantooruren, waardoor sommige mensen vaak niet beschikbaar zijn. Bovendien kampt het beroep met hardnekkige vooroordelen en een negatief imago. De laaggeschoolde arbeidsreserve kan maar deels worden ingeschakeld, ook wegens hoge rendementseisen. Bovendien bemoeilijkt de vereiste kennis – die mogen we niet onderschatten – inzake producten, machines, ergonomie en werkorganisatie de invulling van deze vacatures.

De talenkennis is in bepaalde gevallen ook nog een probleem, omdat lang niet alle kandidaten voldoende kennis van het Nederlands of het Frans hebben om vlot te kunnen communiceren.

Het is een beetje zoals ik daarnet al naar voren heb gebracht, naar aanleiding van de opmerking van mevrouw Claes. Er zijn kwantitatieve, maar soms ook andere redenen waarom jobs, zelfs als ze geschikt lijken voor laaggeschoolden, niet meteen ingevuld geraken.

Door het verder optimaliseren van de werking van de servicepunten Zorg, die verspreid zijn over alle provincies, wil VDAB de tekorten in de zorgsector aanpakken. Hierbij ligt de focus zowel op de knelpuntopleidingen voor werkzoekenden als op de dienstverlening aan de werkgever. De matching van de werkzoekenden kan soms beter gebeuren door samen te werken met de werkgevers en een betere inschatting te geven van wat de nodige kennis en competenties zijn voor een bepaalde job. De nieuwe overeenkomst tussen VDAB en Verso past ook in die visie.

Ten slotte is er naar jongeren toe een uitgebreide reguliere VDAB-werking. Ik moet hier niet, en zeker niet tegen u, herhalen dat we de filosofie hebben van op maat te werken. Zo is er het opleidingsaanbod met verschillende partners, in dit geval de diensten van Gezinszorg. Nieuw – en dat is misschien interessant om te weten – is de uitbesteding rond het project Jongeren Actief in de Thuiszorg (JATZ). Dat is een korte, praktijkgerichte opleiding voor jongeren die willen werken in de thuiszorg. We proberen in te spelen op de enorme vraag die er is en waarop vandaag niet meteen een antwoord is.

Wat de vluchtelingen betreft, werken we samen met de sector Vlaams Instituut voor Vorming en Opleiding in de Social Profit (VIVO) aan het ESF-project (Europees Sociaal Fonds) 'Ieder talent telt'. De doelstelling daarbij is om, met het Minderhedenforum, deze doelgroep in kaart te brengen en waar mogelijk toe te leiden naar de zorgsector. Naast dat ESF-project besteedt VDAB ook in het reguliere aanbod veel aandacht aan de doelgroep van anderstaligen. Zo hebben we de vooropleiding voor anderstaligen georganiseerd en is er is ook een zorgportaal, waarbij de opleiding tot verpleegkundige met veel aandacht voor remediëring wordt verzorgd.

Ik denk dat we voldoende initiatieven nemen. Er is een nieuw iets: de samenwerking met Verso, die specifiek hierop wil ingaan. En er zijn de nieuwe projecten, zoals dat JATZ-project. Ik denk dat VDAB, zoals heel vaak, kort op de bal probeert te spelen om de oplossingen te brengen die noodzakelijk zijn.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, ik had niet anders verwacht dan dat u de nood ook erkent en er iets aan wilt doen. Die overeenkomst met Verso is zeker een heel goede stap. Ik ben ook blij dat het voor langere termijn is. Ik juich dat toe, mits natuurlijk de nodige evaluatie, overlegmomenten en bijsturing. U bent er uitvoerig op ingegaan dat dat zeker gepland is. Ik denk dat dat een vereiste is als de overeenkomst voor langere termijn wordt afgesloten.

De problematiek is natuurlijk niet uniek. We hebben het op andere momenten al over de transportsector en de bouwsector gehad. Soms is het ook regionaal gebonden, zoals in de Westhoek.

In de sociale sector rijpt het af en toe, omdat er heel wat vacatures zijn die in theorie op zeer korte termijn kunnen worden ingevuld, met een beperkte basisopleiding. Maar u begrijpt natuurlijk dat dat niet altijd zo eenvoudig is en dat het imago en de vrees voor de fysieke belasting twee heel grote werkpunten zijn, waarop we verder moeten inzetten. Het zijn ook haalbare werkpunten.

Anderzijds, met de herstellende economie en het groot aantal jobs, is er meer keuze. Mensen gaan dan vaak voor de meer hippe jobs, zoals verkoper, waarvoor je geen opleiding op tafel moet leggen. Ik denk dat die schoonmaaksector in de mindset van heel wat werkzoekenden de allerlaatste optie is. Daarop moeten we echt werken. Die overeenkomst zal daar inderdaad op inzetten.

Op federaal niveau is er de principiële onbeperkte van de werkloosheidsuitkering. Er zijn nog andere elementen die meespelen.

Wat de opleiding op Vlaams niveau betreft, zei u daarnet dat er vaak een gebrek is aan kennis van producten. Daar zie ik dan meteen een element op korte termijn, namelijk om daar gerichte opleidingen te plannen, zeker voor de jongeren en vluchtelingen, om hen zo snel mogelijk naar die sector toe te leiden.

Minister, ik heb nog drie specifieke bijvragen. Ten eerste, over de passende dienstbetrekking. Heel wat jobs, zoals jobs in de schoonmaaksector, maar bijvoorbeeld ook in de fruitpluk, zijn niet zo aantrekkelijk. Maar als ze die job aangeboden krijgen, moeten ze die wel aannemen. Die schorsing wegens werkweigering is een Vlaamse bevoegdheid geworden. Hoe strikt wordt er daarop toezicht gehouden?

Een tweede aspect is de medische factor. Heel wat jobs hebben een fysieke belasting. Vaak wordt er bij het voorleggen van een job aangehaald: 'Fysiek zal ik dat niet aankunnen.' Hoe gaat u daarmee om? Hoe wordt gecontroleerd of dat een eigenlijk argument is om een job te weigeren?

Een derde aspect is de werkgever zelf. Hij zit uiteraard niet te wachten op niet-gemotiveerde werkzoekenden die ze dan naar klanten moeten sturen om te gaan poetsen. Hoe worden zij vanuit VDAB benaderd om hiermee om te gaan? Uiteraard is het niet de bedoeling dat ze permissief sollicitatiebewijzen afleveren aan mensen die eigenlijk gewoon pro forma komen opdagen.

Ik dank u.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp-a): Collega's, ik wil jullie er in de eerste plaats attent op maken dat deze problematiek binnen een tweetal weken ook in de commissie Welzijn aan bod komt. We hebben daar de ambassadeur van de zorgberoepen te gast. Hij komt de jaarlijkse rapportage geven van de inspanningen die worden geleverd om mensen toe te leiden naar deze sector. Het feit dat dit al lang gebeurt, bewijst de

complexiteit van wat hier wordt aangehaald. We hebben allemaal het Verso-rapport gezien: het aantal arbeidsplaatsen in de brede 'social profit' neemt sneller toe dan de algemene tewerkstelling. We zullen dit debat de komende jaren nog moeten voeren.

Ik wil toch benadrukken dat werken in de zorg in de eerste plaats een positieve keuze zou moeten zijn. Dat geldt voor elke job, maar zeker hier. Al is het maar omdat mensen vaak iets breder ingeschakeld worden dan de enge jobomschrijving suggereert. Een logistieke hulp in een opvoedingsinstelling doet nog heel wat andere taken dan alleen maar eten maken en afwassen. Ze worden evengoed ingeschakeld in een algemene werking. Dat vraagt dus ook een ander engagement en andere skills dan wij generiek hebben.

Minister, u hebt terecht gewezen op een aantal generieke problemen in verband met schoonmaken. Hier is het ook anders. Het schoonmaken van een bedrijf of op kantoor gebeurt heel vaak 's nachts. Maar in een context waar mensen dag en nacht verblijven, bijvoorbeeld een ziekenhuis of een rust- en verzorgingscentrum, wordt er verondersteld dat er toch wel enig contact is met de residenten of patiënten. Dat vraagt ook andere vaardigheden, bijvoorbeeld taal en dergelijke meer.

Minister, ik wil ervoor pleiten om versterkt werk te maken van het zalmprincipe. Het is moeilijk om mensen naar die sector te krijgen, maar als ze er eenmaal zitten, zouden we voor een deel een interne promotie moeten kunnen organiseren. Dat kan via opleidingen op de werkvloer, maar ook via innovatieve toepassingen waarbij we ernaar streven om van mensen die schoonmaken logistiek assistenten te maken. In het verleden zijn er goede experimenten geweest om van verzorgenden verpleegkundigen te maken. Hun basiskennis, skills en ervaring reduceren de opleidingstermijn die je nodig hebt.

Maar er is wel een probleem: het inkomen. Een tiental jaar geleden was er het project met zeshonderd verzorgenden die het op dat moment grote knelpuntberoep van verpleegkundige zouden invullen. Zij konden met behoud van loon gaan studeren. Misschien moeten we eens nadenken over vormen van deeltijdse opleiding waarbij mensen aan de slag kunnen blijven en hun inkomen behouden, maar daarnaast op de werkvloer een opleiding kunnen volgen of zich zelfs specialiseren tot verpleegkundige, wat vandaag gelukkig een iets kleiner knelpuntberoep is dan een aantal jaar geleden. We moeten zo'n principe een kans geven in deze sector. Het lijkt mij aangewezen om eens die opleidingen op de vloer te bekijken. Uit andere studies blijkt dat ze, als ze eenmaal binnen zitten in deze sector, de werksituatie heel sterk waarderen. De werkbaarheid ligt daar hoger dan in andere sectoren. Het lijkt mij een aangewezen piste om daar gebruik van te maken.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Sonja Claes (CD&V): Minister, Verso is de koepel van gezondheidsinstellingen en welzijnsvoorzieningen. Er is nu een overeenkomst tussen VDAB en Verso. De vraag van mevrouw Talpe doet uitschijnen dat het knelpunt binnen de zorgsector een knelpunt is van laaggeschoolden en poetspersoneel. Minister, klopt dat? Hebt u de cijfers over de knelpuntberoepen binnen Verso en de voorzieningen die binnen Verso vallen? Als u die cijfers vandaag niet kunt geven, lijkt het mij wel interessant om ze toe te voegen aan het verslag. Het is toch belangrijk dat we weten welke problemen er juist zijn. Anders zijn er linken naar onderwijs, als het over opleiding gaat. Het gaat over mensen die niet zomaar duidelijk inzetbaar zijn en die een langetermijnopleiding nodig hebben vooraleer men daaraan iets kan verhelpen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Er zijn natuurlijk ook een aantal zaken gebeurd, bijvoorbeeld de dwang van Europa uit om de opleiding verpleegkunde naar vier jaar op te trekken.

Onderwijsspecialisten zeggen mij dat dat absoluut absurd is. Dat heeft voor een verminderde instroom in die sector gezorgd.

Er zijn er al heel wat elementen aan bod gekomen. Ik voorspel dat we hier in elke vergadering over sector X en sector Y en sector Z een actieplan gaan vragen. Ik heb de vorige keer in de commissie voorgesteld om voortaan niet meer te spreken over beroepen maar over knelpuntberoepen, want het gaat over alle sectorengrenzen heen.

Minister, u hebt wel telkens goede actieplannen om binnen een specifieke sector te werken. Kan duaal leren ook een oplossing bieden om heel veel van de profielen daar sneller tot een instroom te leiden?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Er zijn nog heel veel vragen, maar ik denk niet dat ik nog veel antwoorden kan en moet geven.

Mevrouw Claes, ik wil die cijfers geven. Maar ze stonden in de krant. Daarop heeft mevrouw Talpe haar vraag gebaseerd. Het ging over geschoolden. Met betrekking tot het verplegend personeel was er niets nieuws. Het ging tot en met het schoonmaakpersoneel. Het zat heel breed. Ik geloof dat het Familiehulp was die er commentaar op leverde. U hebt gelijk: we moeten niet doen alsof het alleen om laaggeschoolden gaat. Het gaat van geschoolden tot de laaggeschoolden die gezocht werden.

Collega Ronse, duaal leren moet een positieve keuze worden, waarbij het kunnen leren op de werkvloer een troef is. Bij verpleging is dat bijvoorbeeld al zeker het geval. Ik herinner mij de tijd dat mijn echtgenote als verpleegster moest werken. Daar zat heel veel stage bij, dat kan ik u garanderen, al in de opleiding.

Collega Talpe, volgens mij moeten we, daar waar we vol knelpuntberoepen zitten, stilaan een mentaliteitswijziging hebben. We gaan meer kijken welke competenties en talenten iemand heeft, en hoe we die binnen de organisatie gaan inzetten. Nu is het nog altijd: we hebben de vacature van bijvoorbeeld schoonmaker van ruimten en lokalen. Misschien is twee derde van die job wel invulbaar door iemand, maar een derde niet, vanwege fysieke beperkingen. We hebben nogal de neiging om te zeggen dat je heel die job moet aankunnen, of we kunnen niets. Dat is iets dat in de toekomst moet wijzigen, dat het minder die vaste jobs zijn.

Collega Van Malderen, u verwees naar het zalmpincipe. Ik zal het zeker nog eens bekijken. Dat heeft natuurlijk ook een financiële impact. Ik denk dat dat nogal een belangrijke financiële impact heeft, als je gaat zeggen dat iemand die de volgende stap doet, dat dan misschien in plaats van in vier jaar, in drie of twee jaar kan doen. Dan is dat nog een belangrijke impact. Dat is niet zo evident om op die manier te werken. Maar ik wil dat zeker nog eens bekijken. Ik denk dat er zo een aantal mogelijkheden bestaan, dat ook een aantal instellingen dat zelf op die manier doen, om ervoor te zorgen dat er vacatures ingevuld worden. Maar ik zal het zeker nog eens verder bekijken.

Collega Talpe, van de passende dienstbetrekking zijn de contouren nog altijd federaal. De federale overheid bepaalt wat passend is.

De schorsing gebeurt nooit op één element alleen. Dat is een totaalbeeld. Bij iemand die bijna bij elke job zou zeggen dat het fysiek moeilijk is, kun je je vragen beginnen te stellen qua motivering om echt naar een job te gaan. Je kunt zo'n schorsing dus niet op één punt doen. Je doet dat in zijn totaliteit. We vragen ook aan werkgevers, als mensen bijvoorbeeld pro forma komen solliciteren, om ons dat door te geven. Als we het niet doorkrijgen, kunnen we het niet weten. Dat kan een van de elementen voor een schorsing zijn. De bedoeling van VDAB is niet om zo

veel mogelijk mensen te schorsen. Het schorsen is eigenlijk een mislukking, ook van VDAB, want dat wil zeggen dat ze mensen niet de stap naar werk hebben kunnen laten zetten. Dat is belangrijk in dat geheel. Maar een schorsing is dus nooit op één element, maar in een totaalbeeld.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Bedankt, minister. De sociale sector is een mooie sector om in te werken, want je helpt ook echt andere mensen. Je helpt hen om gezonder te worden, om langer te leven, om meer vrije tijd te hebben, om meer tijd met de kinderen te kunnen doorbrengen, doordat iemand anders de huishoudelijke taken overneemt. Het is eigenlijk een heel waardevolle sector om te werken. Verso wil dat aantrekkelijker maken, en dat juichen wij volmondig toe. Vlaanderen heeft de tools in handen, met opleiding.

Het zalmvoorstel van collega Van Malderen spreekt mij ook wel aan. Ik denk dat het aansluit bij uw competentieversterkende aanpak, dat we mensen steeds moeten proberen naar een hoger niveau toe te leiden en hun kwaliteiten nog meer aan te scherpen.

Ik denk dat we die toeleiding nu inderdaad wat moeten verscherpen en opportuniteiten grijpen om langdurig werklozen, jongeren, vluchtelingen op die manier toch te activeren. Ik ben zeker ook gewonnen voor uw andere aanpak, om vanuit het individu zelf te vertrekken en te kijken wat die persoon kan, en dat zo in te passen in het bedrijf.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de controles op buitenlandse werknemers in het kader van arbeidsmigratie – 1159 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, Vlaanderen is vanaf 1 januari 2017 bevoegd voor inspecties en vastgestelde inbreuken in het kader van een aantal aspecten van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers.

Tijdens een vergadering van de arrondissementele cel Halle-Vilvoorde op 20 december heeft de federale Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) zijn bezorgdheid geuit over de praktische opvolging van de controles met betrekking tot arbeidsmigratie. Er werd gewezen op het feit dat er op federaal niveau nog een koninklijk besluit moet worden genomen ter aanpassing van de uitvoering van de wet van 30 april 1999. Zolang dat niet gebeurd is, zou er geen duidelijkheid zijn over wie de inspecties kan uitvoeren en of ze vandaag rechtsgeldig kunnen worden uitgevoerd.

In antwoord op mijn schriftelijke vraag daarover bevestigt u dat u daarover ingelicht was door uw administratie en dat eind vorig jaar een brief werd bezorgd aan de bevoegde federale ministers en dat aangedrongen werd op een snelle oplossing. Ook de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg is daarover ingelicht. Intussen stond in uw antwoord dat u bericht gekregen had dat men de nodige stappen aan het zetten was.

Hoe verlopen de controles momenteel? Kunnen de Vlaamse inspectiediensten hun taken wel volwaardig uitvoeren, zonder dat er nadien vormfouten zouden kunnen

worden ingeroepen? Of geldt er een zekere overgangsregeling, waarin ook de federale diensten een rol spelen? Hebt u bij uw federale collega's recentelijk nog geïnformeerd over de huidige stand van zaken? Welke stappen zijn er al gezet? Welke timing wordt aangehouden?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik wil beginnen met een korte verduidelijking. De zesde staatshervorming heeft ervoor gezorgd dat het economisch migratiebeleid geregionaliseerd is. De inspecties en de handhaving blijven wel een gedeelde bevoegdheid met de federale overheid. Dat was een gedeelde bevoegdheid voor de zesde staatshervorming en het blijft een gedeelde bevoegdheid na de zesde staatshervorming. Wat dat betreft, is er dus geen wijziging.

Op 23 december 2016 heeft het Vlaams Parlement het decreet houdende de implementatie van de zesde staatshervorming goedgekeurd. Wat de inspectie en de handhaving van het economisch migratiebeleid betreft, houdt dat concreet in dat het controlekader is gewijzigd.

Voor de publicatie van het decreet in het Belgisch Staatsblad op 9 februari 2017 was het controlekader voor de economische migratie het sociaal strafwetboek. Dit gold zowel voor de federale inspectiediensten als voor de Vlaamse sociale inspectie. Nu het door het Vlaams Parlement goedgekeurd decreet van kracht is geworden, is het controlekader gewijzigd. Sinds 9 februari 2017 moeten de inspecties in Vlaanderen op basis van het Vlaams Inspectiedecreet gebeuren. Dat is de wijziging. Ook de federale inspectiediensten moeten het controlekader van de Vlaamse inspecties hanteren.

Sinds 9 februari 2017 kunnen de inspecties van de tewerkstelling van buitenlandse werknemers door de Vlaamse sociale inspectie worden gecontinueerd. Zij kunnen hun taken zonder enig risico op vormfouten uitvoeren. Zij zijn niet onderhevig aan overheidsregelingen en de continuïteit van de inspecties is verzekerd.

De federale overheid moet haar eigen inspectiediensten aanduiden die bevoegd zijn voor de controle en het toezicht in verband met de Vlaamse regelgeving. Wegens de implementatie van het nieuw decreet is op het niveau van de federale overheid echter een probleem ontstaan. Ik wil de Federale Regering de nodige tijd geven om de volgens haar noodzakelijke stappen te zetten. Ik heb vernomen dat de federale administratie de voorbereidende teksten heeft opgesteld en dat alles klaar is om het wetgevend proces te doorlopen. Op die manier kunnen de nieuwe bepalingen worden opgenomen in de huidige wetgeving, die uit 1999 dateert.

Ik heb me geïnformeerd over de laatste stand van zaken. Tot nu toe heb ik geen antwoord gekregen. Ik weet enkel dat de administratieve voorbereiding van de teksten is gebeurd. Waar dit dossier zich nu bevindt, weet ik niet.

Ik kan het eenvoudig samenvatten. Vroeger was er een federaal kader en moest onze inspectie volgens dat federaal kader werken. Nu moeten de federale inspectiediensten volgens het Vlaams kader werken. Daarvoor moeten ze de nodige regelgeving tot stand brengen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, ik dank u voor de verduidelijking. Mijn enige zorg was natuurlijk of de controles van de Vlaamse inspectiediensten niet rechtsgeldig zouden zijn. Ik vroeg me af of vormfouten later voor problemen zouden kunnen zorgen. Ik noteer dat deze diensten hun controles op een correcte en rechtsgeldige wijze kunnen blijven uitoefenen. Dat was uiteindelijk mijn insteek.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de mogelijke gevolgen van strengere Brusselse geluidsnormen voor vliegtuigen voor de tewerkstelling in en rond Zaventem – 1185 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, de beslissing van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest om de geluidsnormen voor vliegtuigen te verstrengen, dreigt grote gevolgen te hebben voor de werkgelegenheid in en rond de luchthaven van Zaventem. Het gevaar is immers reëel dat luchtvaartmaatschappijen zullen uitwijken. In vakbondskringen en onder werkgevers wordt gevreesd dat maar liefst 60.000 banen op de tocht staan. Dit is wellicht een overdreven aantal, maar het is een indicatie dat de schrik er goed in zit. De Brusselse initiatieven hinderen ook de groei die Brussels Airport tegen 2040 zou willen realiseren.

Ironisch genoeg dreigen de Brusselse werkzoekenden hier ook het slachtoffer van te worden. Door middel van de interregionale mobiliteit worden velen immers naar een job op de luchthaven of in de Vlaamse Rand geleid.

Minister, heeft het Departement Werk en Sociale Economie (WSE) reeds een inschatting gemaakt van wat de gevolgen van de strengere Brusselse geluidsnormen kunnen zijn voor de werkgelegenheid in en rond de luchthaven? Welke gevolgen verwacht u voor de werkgelegenheid in en rond de luchthaven en in de Vlaamse Rand? Zal de Brusselse maatregel ook de eigen werkzoekenden treffen die door middel van de interregionale mobiliteit werk in en rond de luchthaven kunnen vinden? Welke gevolgen kan de verstrenging van de geluidsnormen hebben voor het samenwerkingsakkoord tussen VDAB en Actiris? Wat zult u ondernemen ten aanzien van de Brusselse minister van Werkgelegenheid om de impact op de werkgelegenheid voor Brusselse werkzoekenden in en rond de luchthaven duidelijk te maken?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, ik moet eerlijk toegeven dat mijn administratie nog geen inschatting heeft gemaakt. Dat lijkt me ook zeer moeilijk. Het is onzeker en moeilijk te voorspellen welke consequenties de luchtvaartmaatschappijen aan de strengere toepassing van de Brusselse geluidsnormen zullen verbinden. Ooit zijn er politici geweest die zeiden dat een probleem pas moet worden aangepakt als het zich stelt. Ik wil echter benadrukken dat de luchthaven een belangrijke tewerkstellingspool is.

Ik verwijs naar de cijfers uit 2010. Dat zijn de laatste cijfers die de luchthaven hierover zelf heeft gepubliceerd. Toen werkten, op een totaal van 20.000 mensen, naar schatting 3000 Brusselaars en 3000 Walen op de luchthaven. Eerlijk gezegd, ontbreken recente betrouwbare gegevens.

Om nieuwe accurate cijfergegevens te krijgen, komt er een vernieuwde samenwerking tussen VDAB en Brussels Airport. Er is afgesproken de tewerkstellingsgegevens voor de luchthaven opnieuw actiever te monitoren. Om toch te proberen een recenter beeld te krijgen, kijken we best naar de tewerkstellingscijfers van het Departement WSE. In 2014 werkten in de gemeenten van en rond de luchthaven, namelijk Zaventem, Machelen, Steenokkerzeel en Kortenberg, 73.694 mensen. Daarvan pendelden er 11.577 uit Brussel en 8069 uit Wallonië. Als we naar de ruimere regio rond de luchthaven kijken, zien we dat daar bijna 110.000 mensen werken. Daar zijn ook mensen uit Wallonië en uit Brussel bij.

De gevolgen vallen moeilijk te voorspellen. Een groot gedeelte van de mensen die in de luchthaven werken, komt uit de Rand. In 2014 werkten daar 8272 personen uit de Rand. Als de strengere geluidsnormen tot een daling van het aantal arbeidsplaatsen zou leiden, zou dit natuurlijk ook een invloed hebben op de werknemers die uit de Rand komen.

Alle gewesten zullen de gevolgen dragen van die strengere geluidsnormen. Dit zal een invloed hebben op de werkgelegenheid. Het zal vooral een impact hebben op de toeleiding van Brusselse jongeren naar tewerkstelling op de luchthaven. Actiris en VDAB beogen met hun samenwerking om Brusselse werkzoekenden naar vacatures in de Rand te leiden. De luchthaven is hier natuurlijk de grootste werkgelegenheidspool.

Sinds de opstart van het Luchthavenhuis Brussels Airport in 2013 werken VDAB en Actiris actief samen op de luchthaven. Een gemengd team staat in voor het dagelijks werk. Deze samenwerking mobiliseert en informeert Vlaamse en Brusselse werkzoekenden en bemiddelt over de verkregen vacatures. Uit een evaluatie van dat actieplan blijkt dat werkzoekenden uit Vlaanderen, Brussel en in mindere mate Wallonië goed worden bereikt via die samenwerking.

Ik hoop dat de Brusselse minister van Werk beseft met welk vuur er wordt gespeeld over het belang van de luchthaven als tewerkstellingspool voor Vlaanderen. Ik hoop dan ook dat de Vlaamse partijen in de Brusselse meerderheid even nadenken over wat er hier op het spel staat en dat er uiteraard nog een oplossing wordt gevonden.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emily Talpe (Open Vld): Minister, de luchthaven van Zaventem is inderdaad een belangrijke bron van werkgelegenheidscreatie. Het is bijzonder jammer dat al dat gekrakeel over die geluidsnormen een hypothec kan leggen op de economische ontwikkeling van de regio. Ook voor Brussel zal de impact voelbaar zijn, daar hebben ze het zeer specifiek probleem van een groot aandeel lager geschoolde werkzoekenden dat in eigen gewest te weinig jobkansen krijgt. Dat zijn heel wat opportuniteiten, ook voor Brussel, in Vlaanderen. Dat is ook de reden waarom we zoveel werk maken van die interregionale mobiliteit.

Ik begrijp dat een en ander nog voorbarig is. Vandaag ligt absoluut nog niet vast wat de gevolgen hiervan zijn, maar we moeten natuurlijk wel de vinger aan de pols houden. Zaventem is de tweede grootste economische pool in het land. Waar het onze fractie om gaat, is uiteindelijk de tewerkstelling in Vlaanderen. Of Brussel dit nu goed inschat of niet, ook voor de Brusselse werkzoekenden is dit een heel belangrijk dossier dat we van zeer nabij moeten opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Maes heeft het woord.

Lieve Maes (N-VA): Minister, als inwoner van Zaventem ligt dit mij na aan het hart. Er zijn trouwens al drie bedrijven die effectief zijn vertrokken. Wanneer u de gelegenheid hebt om met uw Waalse collega te praten, kunt u misschien aankaarten dat de actie van de luchthaven van Luik niet bepaald collegiaal is. Zij hebben een brief geschreven, stond gisteren in De Tijd, naar de federale en gewestelijke autoriteiten "om de reële mogelijkheden in Luik te grijpen als mogelijke oplossing voor de geluidshinder op de luchthaven van Zaventem". Kwestie van collegialiteit kan dat tellen. Ik ben alvast blij dat u daar een oogje in het zeil houdt, want dat is nodig voor de regio.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Ik ben het eens met mevrouw Maes. Dit is vooruitlopen op de begrafenis van iemand die nog niet is overleden. Dat is niet de manier

waarop we moeten werken. We moeten in eerste instantie het gezond verstand laten primeren en niet alleen rekening houden met de lusten maar hier en daar ook met de lasten van de luchthaven. De lusten zijn dat veel mensen aan het werk zijn, de lasten zijn hier en daar wat geluidshinder. Bizar dat men dat dan in Luik wel zou willen en in Brussel niet.

Ik hoop dat het gezond verstand primeert en dat die verstrenging van de geluidsnormen nog kan worden aangepast.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.